

**A Szív Óvoda módosított
pedagógiai programja
Élet-program**

„A gyerek olyan, mint a pillangó a szélben:
egyesek magasabbra szállnak, mint mások,
de mindegyikük legjobb tudása szerint repül.

Miért hasonlítanánk hát össze őket?

Mindegyik más.

Mindegyik különleges.

Mindegyik gyönyörű!”

(ismeretlen szerző)

Tartalom

1. Az intézmény adatai.....	5
A költségvetési szerv hivatalos neve	5
Terézvárosi Önkormányzat Szív Óvoda.....	5
A rövidített neve	5
Szív Óvoda.....	5
2. Gyermekkép, óvodakép	6
2.1. A Szív Óvoda jellemzői:.....	8
3. A Szív Óvoda nevelésének alapvető keretei.....	8
3. 1. Az egészséges életmód alakítása és az egészséges életvitel igényének kialakítása.8	
3.1.1. Az egészséges környezet, az egészséges testi fejlődés külső feltételeinek biztosítása.....	9
3.1.2. A gyermekek egészségének védelme, ellenálló képességének fokozása.....	10
3.1.3. A gyermekek testi gondozása, majd képessé tétele önmaguk ápolására	11
3.1.4. A speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi nevelési feladatok ellátása szakemberek segítségével.	13
3.1.5. Az egészséges és biztonságos környezet megteremtése és a kapcsolódó szokások alakítása:.....	13
3.2. A környezettudatos magatartás és életvitel megalapozása, a „Zöld óvoda” kritériumainak való megfelelés.....	14
3.3. Az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	16
3.3.1. Az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés megalapozása....	17
3.3.2. Az új gyermekek befogadása a csoportba.....	18
3.3.3. A csoport életének vonzóvá tétele, az összetartozás tudatának felébresztése	19
3.3.4. Az önismeret, „Én” realizálás kialakítása. A kiemelt figyelmet igénylő, SNI, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek egyéni fejlesztése.	21
3.4. Az anyanyelvi, az értelmi nevelés és fejlesztés megvalósítása.....	24
3.4.1. A példamutató óvónői beszéd, fejlett beszédképesség, modell értékű beszédviselkedés	26
3.4.2. A kommunikációs készségfejlesztés, szókincsbővítés.	26
3.4.3. A beszédtechnikai hibák javítása	26
3.4.4. Az értelmi nevelés és fejlesztés megvalósítása.....	26
4. Az óvodai élet megszervezésének elvei.....	29
4.1. Személyi feltételek.....	29
4.2. Tárgyi – dologi feltételek.....	30

4.3	Nevelési céljaink és feladataink.....	33
4.4	Az óvodai élet megszervezése	35
4.4.1.	Napirend.....	35
4.4.2.	Heti rend.....	36
4.5	A Szív Óvoda kapcsolatrendszere	37
5.	Az óvodai élet tevékenységformái.....	40
5.1.	A játék.....	40
5.1.1.	A játék feltételeinek megteremtése.....	41
5.1.2.	Az élménynyújtás és tapasztalatszerzés biztosítása.....	42
5.1.3.	A játékfajták legjellemzőbb megjelenési szintjei:	42
5.1.4.	Kiegyensúlyozatlanságra, sérelemre utaló játékfajták:.....	43
5.2.	Verselés, mesélés	44
5.3.	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	45
5.4.	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.....	48
5.5.	Mozgás.....	51
5.6.	A külső világ tevékeny megismerése.....	52
5.7.	A munkajellegű tevékenységek	55
6.	A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:.....	57
7.	Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység a Szív Óvodában	58
8.	Az ellenőrzés és értékelés rendszere.....	61
8.1.	A dokumentációk ellenőrzési rendje.....	63
8.2.	A gyermek fejlődésének nyomon követése, mérése, értékelése	63
9.	A Szív Óvoda szakmai dokumentumainak egymásra épülése.....	65
10.	Irodalomjegyzék	67
11.	Legitimációs záradék	72

1. Az intézmény adatai

A költségvetési szerv hivatalos neve	Terézvárosi Önkormányzat Szív Óvoda
A rövidített neve	Szív Óvoda
A költségvetési szerv székhelye	1063 Budapest, Szív utca 6.
A költségvetési szerv, alapító szerve	Budapest Főváros VI. kerület Terézváros Önkormányzata 1067 Budapest, Eötvös utca 3.
A költségvetési szerv fenntartója	Budapest Főváros VI. kerület Terézváros Önkormányzata 1067 Budapest, Eötvös u. 3.
A költségvetési szerv, irányító szerve	Budapest Főváros VI. kerület Terézváros Önkormányzata 1067 Budapest, Eötvös utca 3.
A költségvetési szerv jogszabályban meghatározott közfeladata	Óvodai nevelés. Azoknak a sajátos nevelési igényű gyermekeknek az óvodai nevelése, akik a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján érzékszervi (hallási) fogyatékosok, enyhe értelmi fogyatékosok, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdők és a többi gyermekkel együtt nevelhetők.
Az Óvoda elérhetősége	+ 36 -1 – 322 – 8628
Az Óvoda csoportjainak száma	5
Az Óvoda vezetője	Szakácsné Nagy Zsuzsanna

2. Gyermekkép, óvodakép

Pedagógiai hitvallásunk

Napjaink felgyorsult, rohanó életritmusa, társadalmi, környezeti adottságainak figyelembevételével fogalmazódott meg bennünk a harmóniára való törekvés gondolata, mely nemcsak a testi-lelki egészségre nevelést foglalja magában, hanem az ember és a természet megbonthatatlan egységét célozza.

Ilyen terület a környezetvédelem és az egészségvédelem, s ezért kapta programunk az „**Élet-program**” elnevezést, mely az egész nevelőtestület pedagógiáját, annak szellemiségét tükrözi.

Hisszük és valljuk, hogy minden gyermek más és más, ezért a fejlesztésükre irányuló pedagógiai eljárásoknak alkalmazkodniuk kell az egyéni fejlettséghez, a fejlődés üteméhez és sajátosságaihoz. Programunk gyermekközpontú és a befogadás szellemiségében valósul meg.

Küldetés nyilatkozat

Számunkra nincs különbség gyermek és gyermek között, csak az egyenlő feltételek és azonos körülmények között bizonyított tehetség, egyéni hajlam, irányultság különbözteti meg őket egymástól. Egyik fontos feladatunk az igazságosság, a kisebbségek, az anyagi, családi körülményekből eredő különbségek kiegyenlítése, a lappangó tehetségek felszínre hozása.

Óvodánk dolgozói részére kiemelt fontosságú az esélyegyenlőség megteremtése, a gyermekek mindenek felett álló érdekének képviselése. Tiszteljük és elfogadjuk a gyermekeket, biztosítjuk az egyéni képességeinek és készségeinek kibontakoztatását. A sajátos nevelési igényű illetve hátrányos helyzetű gyermekeket segítjük, támogatjuk szeretetünkkel odafigyelésünkkel és gondoskodásunkkal.

Programunk nem tartalmaz kööttségeket a gyermekek életkor szerinti csoportszervezését illetően, a csoportok kialakítását a jelentkező gyermekek életkora szabja meg.

A Szív Óvoda sajátos arculatát társadalmi – természeti környezetünk, helyi adottságaink, az ebből fakadó pedagógiai törekvéseink teremtették meg.

Az „Élet-program” sokszínű, specialitásainkat, sajátos arculatunkat természeti környezetünk, helyi adottságaink, a velünk szemben támasztott igények, valamint az ezekből fakadó pedagógiai törekvéseink határozták meg.

Nevelésünk legfontosabb kulcsszavai

- ♥ Környezettudatosság
- ♥ Ökológiai szemléletformálás

- ♥ Társadalmi és a természeti környezetünk befogadása
- ♥ Egészséges test és egészséges lélek
- ♥ Harmónia és felelősség
- ♥ Esélyegyenlőség, másság elfogadása, tolerancia

Specialitásaink:

„A Földet nem örökségül kaptuk, hanem gyermekeinktől kölcsönözzük azt.”
(indián közmondás)

Környezettudatos magatartásra nevelés, ökológiai szemléletformálás

- ♥ Egyesületi tagként aktív részvétel a Magyar Madártani Egyesület programjaiban.
- ♥ Egyesületi tagként aktív részvétel a „Zöld Óvodák Hálózata” munkájában
- ♥ „Örökös Zöld Óvoda” címmel rendelkezünk.
- ♥ „Madárbarát – kert” vagyunk.
- ♥ Kirándulások, táborozások szervezése.

Céljaink:

- ♥ Környezettudatos életvitel megalapozása természet és állatvédelem.
- ♥ A környezeti értékek felismerése – tudatformálás.
- ♥ A környezetközpontú magatartás kialakítása – értékrend.
- ♥ A holisztikus természetkép kialakítása – a világ megízlelése, megtapintás.
- ♥ A gyermekek harmonikus fejlesztése.
- ♥ A gyermekek az óvodai élet végére váljanak alkalmassá az együttműködésre, azon személyiségvonásaik alakuljanak ki, amelyek az iskolai közösségbe való beilleszkedéshez szükségesek./ Értelmi, testi, szociális érettség, kitartás, másság elfogadása, problémák önálló megoldása, saját értékeink ismerete./

Feladataink:

- ♥ Komplex művészetre nevelésen keresztül az anyanyelv és a szülőföld iránti szeretet, tisztelet kialakítása, a nemzeti kultúra alapjainak lerakása.
- ♥ Az egészséges életmódra nevelés és az egészséges életvitel igényének kialakítása
- ♥ A testi (szomatikus) egészség védelme. Napi vitaminszükséglet biztosítása a fenntartói támogatással és a szülői hozzájárulással.
- ♥ A lelki (pszichés) egészség védelme.
- ♥ A gyermekek regenerálódásához szükséges nyugodt pihenés megteremtése.
- ♥ A szociális (társas – társadalmi) egészség védelme.
- ♥ A nehezen szocializálható gyermekek differenciált fejlesztése.
- ♥ A gyermekek szenzomotoros integrációjának optimális elősegítése.
- ♥ A gyermeki személyiség kibontakoztatása az életkori és egyéni sajátosságok figyelembe vételével.
- ♥ Alap kultúra technikák elsajátításának megalapozása.

- ♥ Az óvodai életben minél nagyobb önállóság biztosítása.
- ♥ A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó, hazájukat elhagyni kényszerülő (migráns) gyermekek önazonosság megőrzésének segítése.

A nevelőtestület valamennyi tagja szaktudását és sok-sok szeretetét adja a kitűzött célok és feladatok elérése érdekében példamutató magatartásával is.

Helyzetértékelés

2.1. A Szív Óvoda jellemzői:

Óvodánk Budapest VI. Kerületében, Terézvárosban található, tömegközlekedési eszközökkel jól megközelíthető helyen.

A rendelkezésünkre álló adatok szerint az épület 1886. április 13-án készült el. Az építető, Kaukovszky Adolf felesége magánóvodát tartott fenn benne. Haláluk után az épületet a fővárosnak adományozták azzal a kikötéssel, hogy mindenkor óvoda működjön benne. 1904-ben nyílt meg, mint fővárosi óvoda. Később az ingatlanrendezések során az épület a VI. kerületi Tanács, majd az Önkormányzat birtokába került.

A Szív Óvoda a belvárosban van, gyermekeink több emeletes, kert nélküli házakban laknak, a valódi természet közelsége nem része mindennapjaiknak.

Az épület hermetikusan elzárt a forgalomtól és a környező épületektől, megteremtve azt a biztonságot, amely az óvoda egészére jellemző.

Tágas udvarunk minden évszakban biztosítja a szabad mozgást, a szabad játékot. A zöld felületek, a bokrok, a fák, a virágok, lehetőséget kínálnak a természet változásainak a megfigyelésére.

Napjainkban gyermekek összetétele híven tükrözi a társadalmi rétegződést, együtt nevelkednek az eltérő szociális háttérből érkező gyermekek.

3.A Szív Óvoda nevelésének alapvető keretei

3. 1. Az egészséges életmód alakítása és az egészséges életvitel igényének kialakítása.

Helye a nevelés folyamatában:

- ♥ Az egészséges életmód, mozgás és környezet tudatos magatartásra nevelés kiemelt szerepet kapott a nevelési programunkban, amely alapvető feltétele a többi nevelési területen folyó munka pozitív érvényesülésének, illetve megvalósításának.

Célja:

- ♥ Olyan belső igény kialakítása gyermekeinkben, amely során fontossá válik számukra a testi – lelki fejlődésük. A gyermekeken keresztül szeretnénk formálni a családok életszemléletén.
- ♥ Az egészséges életvitel belső igényeinek kialakítása.

Feladata:

- ♥ Egészséges környezet alakítása környezettudatos magatartással. Az egészséges testi fejlődés külső feltételeinek biztosítása.
- ♥ A gyermekek egészségének védelme, ellenálló képességének fokozása. A mozgásigény, a harmonikus, összerendezett mozgás külső feltételeinek biztosítása.
- ♥ A gyermekek testi gondozása, majd képessé tételük önmaguk gondozására.
- ♥ A segítő szakemberekkel együttműködve kisebb rendellenességek kiszűrése, speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi nevelési feladatok ellátása szorosan együttműködve a szülőkkel.
- ♥ Az egészséges és biztonságos környezet megteremtése és a kapcsolódó szokások alakítása.
- ♥ A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó egészséges és környezettudatos szokások alakítása.

A fejlesztés tartalma:

3.1.1. Az egészséges környezet, az egészséges testi fejlődés külső feltételeinek biztosítása.

Az óvodai környezet lehetővé teszi gyermekeink egészséges, biztonságos testi fejlődését. Kialakítottuk a Madárbarát Kert-et óvodánkban, az óvodai csoportokban az akváriumok gondozásával betekintést nyernek a gyerekek a vizes élővilágba.

Bejárt, kapualj:

- ♥ A bejárat kapu előtt az utcát védőkorlát zárja el az úttesttől.
- ♥ Az elektromos kapucsengető lehetővé teszi a gyermekért jövőkért történő kommunikációt belépés előtt.
- ♥ Csak felnőtt által kezelhető a kijutást segítő kapunyitó.
- ♥ A kapualj csúszásmentes burkolattal rendelkezik.
- ♥ Az első és hátsó udvarra csak felnőtt által kezelhető kapuzárral lehet ki és bejutni.
- ♥ 2016 óta rendelkezünk a BIZTONSÁGOS ÓVODA címmel.

Az óvoda udvara a nevelés egyik színtere. A különböző jellegű talajfelületei más – más célt szolgálnak. A hátsó, elsősorban mozgásos játékok lehetőségét biztosító udvaron találhatóak:

- ♥ homokozó, mászóka, csúszda, focipálya, kosárlabdapalánk, vonat, babaház, sátor, hintaszék, kerékpár, roller, egyéb mozgásfejlesztő eszközök. stb.

Az első udvaron a nyugodtabb, kevésbé mozgásos tevékenységek folynak:

- ♥ ábrázolás, barkácsolás

A higiénés feltételeket biztosítja az udvari WC, a kézmosó, a kerti zuhany és az állandó folyadékpótlás lehetősége. Nyáron két mobil zuhany biztosítja a gyermekek számára a felfrissülést.

A játékok, sportszerek biztonságára folyamatosan ügyelünk, karban tartjuk őket.

Az öltözők kialakítása a lehetőségekhez képest, megfelelően biztosítják a nyugodt vetkőzést, öltözést.

A gyermekmosdók felújítottak, lehetővé teszik a gyermekek számára a WC használat intimitását. Az egykaros keverőcsapok felszerelésével elősegítettük az egyszerű és gazdaságos vízhasználatot.

A csoportszobák berendezése alkalmazkodik az adott csoport életkorához, összetételéhez. A csoportszobákban a nyugodt, meleg színek dominálnak, a világítás korszerűsítése, az ablakok cseréje is megtörtént, a szellőztetés többféle módon biztosítható. Az óvoda egész területén nagy gondot fordítunk a tisztaságra. Magas minőségű, atkamentesítő és légtisztító porszívóval szolgáljuk az gyermekek egészségét. A készüléket a napi takarítás során alkalmazzuk.

3.1.2. A gyermekek egészségének védelme, ellenálló képességének fokozása

Az egészség megőrzéséhez fontos, hogy a gyermek szervezete képes legyen alkalmazkodni az időjárás változásaihoz. Rendszeresen tartózkodunk az udvaron, télen sem marad el a levegőzés, amit megfelelő mozgással párosítunk – szánkózás, hógolyózás.

Helyi programunk szellemiségének megfelelően minden csoport naponta kötelezően használja a tornatermet. A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése érdekében játékaink olyan elemeket tartalmaznak, melyekkel a különböző alapmozgásokat, készségeket fejlesztjük. Rendszeresen sétálunk, kirándulunk, túrázunk. Hagyományaink közé tartozik a téli - nyári Erdei tábor Dunabogdányban.

A gyermekek számára érthetővé tesszük az egészséget károsító hatások fogalmát:

- ♥ a káros szenvedélyeket – dohányzás,
- ♥ túlzott televízió és számítógép használata,
- ♥ alkohol és kábítószer használata,
- ♥ szükségtelen étkezések és az egészségtelen élelmiszerek káros hatása,
- ♥ magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése,
- ♥ zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése

Az óvodánkban csak egészséges gyermekeket fogadunk, a napközben megbetegedetteket elkülönítjük, a szülőt értesítjük, sürgős esetben azonnali ellátását biztosítjuk (lehetőség szerint telefonon szülői hozzájárulást kérve).

Gyermekeink állapotát rendszeresen ellenőrzi az óvoda orvosa és védőnője. Munkánk során kötelező érvényűnek tartjuk magunkra nézve az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat előírásait.

A fertőzések elkerülése érdekében minden gyermek saját törölközővel, fogkefével, pohárral, fogkrémmel és fésűvel rendelkezik.

3.1.3. A gyermekek testi gondozása, majd képessé tétele önmaguk ápolására

A testápolás feladatai:

- ♥ A tisztaságigény kialakítása,
- ♥ a családi és az óvodai gondozás összehangolása,
- ♥ WC használata, kézmosás,
- ♥ papír zsebkendő használata,
- ♥ fésülködés,
- ♥ fogmosás,
- ♥ szükség szerint fürdetés, körömápolás, ruhák kimosása,
- ♥ a nyári időszakban naponkénti zuhanyozás,
- ♥ téli időszakban folyamatosan biztosítjuk a kéz – és ajakápolást,
- ♥ az alacsonyabb gyermekek számára fellépőt biztosítunk a kényelme mosdóhasználathoz.

A gyermekeket fokozatosan, az egyéni fejlődési ütemüket, eltérő szociokulturális háttérüket figyelembe véve, azt tolerálva juttatjuk el a személyes gondozottság igényléséig.

Az öltözködés feladatai:

Alapvető feladatunk, hogy a szülőkkel együttműködve biztosítsuk a gyermekek számára a kényelmes, réteges, időjárásnak megfelelő öltözéket, váltóruhákat. Valamennyi gyermek ruháját elkülönített szekrényben tároljuk.

A lúdtalp elkerülése érdekében szorgalmazzuk a megfelelő lábbeli viseletét. A balesetek elkerülése miatt a papucs használatát nem engedjük meg.

A délutáni pihenésnél gyermekeinket pizsamába öltöztetjük át.

A testnevelés foglalkozásokon kötelező a tornaruha viselete.

A szülők által biztosítva álljon rendelkezésre a gyermekek számára a pótruha illetve fehérnemű.

Tudatosítjuk a gyermekeinkben a tiszta, rendezett öltözék fontosságát.

Az egészséges, helyes táplálkozás megismertetése, megszerettetése:

Három étkezést biztosítunk azonos időintervallumban. Nagy gondot fordítunk az étkezés körülményeire

- ♥ esztétikus eszközök
- ♥ viselkedési és illemszabályok megismertetése, betartatása

A nap, különböző szakaszaiban, lehetőséget biztosítunk az igény szerinti folyadékpótlásra. Bevezettük a délelőtti teázást.

Az étkezéseket kiegészítjük egészséges ételekkel.

Minden csoportban heti egy egészségnapon kiemelten foglalkozunk az egészséges táplálkozással.

Friss gyümölcsöt készítünk és fogyasztunk, saját aszalású gyümölcsöket, magvakat eszünk, kenyeret sütünk.

Minden csoportban, a szülők kezdeményezésére gyakorlattá vált a napi rendszeres gyümölcs és zöldségfogyasztás.

A heti étrend nyomon követhető minden szülő számára annak érdekében, hogy gondoskodni tudjanak az otthoni táplálék – kiegészítésről. (Faliújság, weblap)

Pihenés:

Az egészséges, kényelmes, nyugodt pihenés érdekében a hagyományos óvodai fektetőket, kényelmes, mosható, könnyen kezelhető műanyag fektetőkre cseréljük le. A megfázások elkerülése érdekében felnőtt méretű, könnyű paplant használunk, mely félbehajtvva alulról és felülről is védi a gyermekeket. Kényelmüket a pizsama is biztosítja.

Az egyéni alvási szokásokat maximálisan figyelembe véve, alhatnak kedvenc játékaikkal, vagy „rongyaikkal”. Nem kényszerítünk senkit alvásra, rövid pihenés után a nem alvó gyermekek csendes, társaikat nem zavaró tevékenységekkel foglalhatják el magukat.

Folyamatos levegőcserével, levegőtisztító és párasító berendezés használatával biztosítjuk a tiszta, friss levegőt.

A paplant és pizsamát elkülönítetten egy nagypárnahuzatban tároljuk.

3.1.4. A speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi nevelési feladatok ellátása szakemberek segítségével.

A rendszeres óvoda szűrések eltörlése miatt az óvoda védőnőjével csak kapcsolattartás van, illetve a fejtetvesség szűrése történik meg.

Folyamatosan tartjuk a kapcsolatot a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat VI. Kerületi Tagintézményével, az Utazó gyógypedagógusi hálózattal, a Gyermejkölési Szolgálattal

Munkánkat logopédus, fejlesztő pedagógus, óvodapszichológus, gyógy-testnevelő, utazó gyógypedagógus segíti heti 2-2 alkalommal.

Általános prevencióként a mozgásos tevékenységekbe (mindennapos mozgás, nagymozgás) tartásjavító gyakorlatok, talptorna, relaxáció beépítése történik.

3.1.5. Az egészséges és biztonságos környezet megteremtése és a kapcsolódó szokások alakítása:

- ♥ Alapvető az óvodapedagógus elfogató/ befogadó személyisége.
- ♥ A gyermekek által használt helyiségek biztonságosak, szükségleteik szerint lettek kialakítva és berendezve.
- ♥ A gyermekek tiszta, ép játékok között töltik mindennapjaikat.
- ♥ A folyamatos levegőcserét szellőztetéssel biztosítják.
- ♥ A gyermekek baleseti oktatás keretében sajátíthatják el a biztonságos magatartást.
- ♥ Bio festék használata / környezetkímélő, nem ártalmas az egészségre/.

Az óvodapedagógus feladata

- ♥ Igényes megjelenésével példát mutat a gyermekeknek, a szülőknek, a kollégáknak.
- ♥ Nevelőtársi kapcsolat kialakítása a család és az óvoda között.
- ♥ Az egészséges életvitel kialakításához szükséges rugalmas napirend kialakítása.
- ♥ Az életkorhoz, és az egyéni képességekhez igazodó szokás – szabályrendszer kialakítása.
- ♥ Az egészséges és a biztonságos óvodai környezet megteremtése.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- ♥ Szokásukká válik a rendszeres, gondos tisztálkodás, illetve annak igénye.
- ♥ Képesek a tisztálkodási eszközök kiválasztani, rendeltetésszerűen használni.
- ♥ Helyes technikával mosnak fogat.
- ♥ Megfelelően használják a papír zsebkendőt.

- ♥ Kialakul igényük az ápoltság megjelenésére.
- ♥ Önállóan, időjárásnak megfelelően öltözködnek, ruhájukat rendben tartják.
- ♥ Öltözködés során helyes sorrendben veszik fel - és le ruhadarabjaikat.
- ♥ Képesek ruházatuk tisztaságát megőrizni.
- ♥ Szilárd szokássá válik az étkezés közbeni kulturált magatartás.
- ♥ Helyes sorrendben, ízletesen terítenek maguknak és társaik számára.
- ♥ Önállóan öntenek folyadékot és igényeiknek megfelelően szednek ételt maguknak.
- ♥ Megfelelően használják az evőeszközöket, vigyáznak épségükre.
- ♥ Ügyelnek a saját és a társaik biztonságára.
- ♥ Mozgásukat, viselkedésüket, testi szükségleteiket képesek szándékosan irányítani.

3.2. A környezettudatos magatartás és életvitel megalapozása, a „Zöld óvoda” kritériumainak való megfelelés

2016 szeptemberében megkaptuk az „Örökös Zöld Óvoda” kitüntető címet.

Helye a nevelés folyamatában:

- ♥ A környezettudatos magatartás és életvitel megalapozása, az óvodai nevelésünk egész folyamatában jelen van.
- ♥ Az „**Élet-program**” megvalósításában, törekszünk az élő és élettelen természeti és mesterséges környezetünkkel való együttélés, környezettudatos életmód, szokás értékrendszer, gondolkodás és viselkedésmód megalapozására.

Célja:

- ♥ Megalapozni a gyermekben azt a mentalitást, hogy az emberiség- és abban ő a gyermek- a természet egy részét képezi, de nem uralkodik rajta.
- ♥ Programunk életmódot, gondolkodást, védelmet, viselkedésmódot, a természet kincseinek okos és mértéktartó felhasználását közvetíti a gyermek számára.

Feladata:

- ♥ A környezetünkhöz fűződő pozitív érzelmi viszonyulás megalapozása:
  - A rácsodálkozás képességének fejlesztésével
  - A természet szépségének és titkainak felfedeztetésével
  - A természet közelsége miatt érzett öröm megtapasztaltatásával.
- ♥ Élő és élettelen környezetünk védelmére irányuló igény felkeltése, értékalapozás, a tiszta környezet iránti igény alapjainak lerakása.
- ♥ A gyermekben a vele született spontán érdeklődés és kíváncsiság erősítése, melyet a világ jelenségei iránt tanúsítanak.
- ♥ Felelősségtudatos növény és állattartásra nevelés.
- ♥ Az élet, az élővilág tiszteletére, megbecsülésére nevelés.

- ♥ A gyermek közvetlen környezetében lévő világ értékeinek megismerése.
- ♥ A szelektív hulladékgyűjtés biztosítása a csoportokban, az óvoda egész területén / papír, szerves hulladék, elemgyűjtés, komposztáló/.
- ♥ A környezettudatos életvitel kialakítása (az energiával, vízzel, árammal való takarékoskodás, a pazarlás elkerülése).
- ♥ A négy évszak kincseinek megismertetése a gyermekekkel.

A környezettudatos magatartás és életvitel megalapozására nevelés kiemelt területei:

- ♥ Külső természeti környezet
- ♥ Külső mesterséges környezet
- ♥ Belső természeti környezet
- ♥ Belső emberi környezet

A fejlesztés tartalma:

A mindennapjainkban törekszünk arra, hogy minél több, pozitív érzelmi hatás érje gyermekeinket, akár tervezett, akár spontán tevékenységek formájában. Nevelési-gondozási feladataink során minden alkalmat megragadunk az energiatakarékosság lehetőségeire, kihangsúlyozzuk ennek fontosságát. Egészségnapok szervezésével megalapozzuk az egészséges táplálkozás szabályait.

Olyan tevékenységeket biztosítunk, amelyek élő és élettelen környezetünk védelmét szolgálja:

- ♥ Természet jeles napjainak megünneplése /Állatok Világnapja, Madarak és Fák napja, Víz Világnapja, Föld napja/.
- ♥ Társadalmi világnapok megünneplése /Fogyatékkal élők Világnapja/.
- ♥ Szelektív hulladékgyűjtés, humusz-készítés.
- ♥ Vizsgálódások, kísérletek.
- ♥ Növények rendszeres ápolása, állatgondozás.
- ♥ Kapcsolat a hivatalos környezetvédelmi szervekkel / Zöld Óvodák Hálózata, Magyar Madártani Egyesület/. Előadások szervezése a szülők és óvodapedagógusok számára.
- ♥ Szülői híradó „Zöld fal”.
- ♥ Kirándulások, tapasztalatszerző séták, NATURA 2000 területeinek felfedezése - „Bakancsos” Tehetség Műhely.
- ♥ Növény- és állat-örökbefogadások.

Az óvodapedagógus feladata

- ♥ Természeti és társadalmi környezet értékeinek megőrzésére és megóvására nevelés.
- ♥ A felnőttek modell értékű viselkedése, a környezetvédelem iránti elkötelezettsége.

- ♥ Legyen fontos számára az önképzés, tanfolyamokon való részvétel- terep gyakorlat (az önkormányzat szervezésében).
- ♥ Legyen igénye az innovációra, megújulásra, folyamatosan kísérje figyelemmel a környezeti neveléssel kapcsolatos reformpedagógiai kutatások eredményeit.
- ♥ Legyen érdeklődő, aktív, kreatív.
- ♥ Legyen képes szemléletváltásra, felelősség vállalásra, tudásának átadására. Munkatársaival működjön az információcsere és együttműködés.
- ♥ Munkájában kapjon teret az újrahasznosítás lehetősége.
- ♥ Teremtse meg csoportszobájának egyéni hangulatát, a természetsarok legyen gazdag a természet kincseiben.
- ♥ Rendelkezzen alapvető természettudományos ismeretekkel.
- ♥ A Zöld Óvoda kritériumrendszerének ismerete és betartása.
- ♥ Kapcsolattartás a hivatalos szervekkel.
- ♥ Szülői szemléletváltás, attitűd befolyásolása: Törekedjen arra, hogy a gyerekek „neveljék” szüleiket, vigyék haza az óvodában kialakított természet- és környezetbarát szokásokat, viselkedési formákat.
- ♥ Olyan tevékenységek szervezése, melybe a szülők aktívan, tevékenyen bekapcsolódnak azzal a céllal, hogy példát, követendő mintát nyújtsanak a gyermekeknek a környezetbarát, környezettudatos magatartás kialakításához.
- ♥ Módszereiben tudatosan alkalmazza a játék, különösen a szenzitív játék személyiségformáló, képességfejlesztő hatásait.
- ♥ Tegye lehetővé a gyermek számára környezetünk tevékeny megismerését, biztosítson alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalásos, tevékeny ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- ♥ Az ismeretnyújtás a felfedezéssel tanulás, a problémamegoldás, az élményközpontú tanulási helyzetek megteremtésével valósuljon meg.
- ♥ A tapasztalatszerzésen alapuló ismeretek nyújtásában vegye figyelembe a gyermek eddigi ismereteit, fejlettségét, egyéni fejlődési ütemét, szükségleteit és igényeit.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- ♥ Környezetét szerető, védő gyermeki személyiség kialakulása.
- ♥ Alapvető, a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő természettudományos
- ♥ Ismeretek, tapasztalatok szerzése, bővülése, mélyülése.
- ♥ Játékos, kísérletező, érdeklődő, tudásvágygal rendelkező gyermeki személyiség kialakulása.
- ♥ Tapasztalatokkal rendelkeznek az elemi környezetvédelmi tevékenységekben (téli madáretetés és védelem, akvárium és kerti tó gondozása, növények, élőlények óvása).

3.3. Az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

„Lehet, hogy elfelejtik, mit mondtál nekik, de soha nem fogják elfelejteni, hogy hogyan érezték magukat szavaidtól.”

(Carl William Buehner)

A gyermeket születése pillanatától közösség veszi körül.

Az óvodáskor elérésekor már megszokta a családon belüli együttélés elemi szabályait. Képes ugyan az együttműködésre, de ez a képesség mégis a közvetlen tanulás útján teljesedik ki, mely a modellkövetésre épül, s ebben az óvodának, a jelenlegi társadalmi körülmények között egyre nagyobb szerepet kell vállalnia.

Az óvodás évek gyors lefolyásúak, a gyermek érzelme, annak függvényében fejlődik, hogy milyen mintát lát a családban, tágabb környezetében, és hogy mennyire részesül ő ebből.

Helye a nevelés folyamatában:

A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért fontos, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, családias, szeretettel léghő vegye körül.

Célja:

Az újonnan óvodába kerülő gyermekek otthonosan mozogjanak az új környezetben, jó kapcsolatba kerüljenek társaikkal és a felnőttekkel. Egyre nagyobb örömet leljék a csoport életében. Alakuljon ki a kölcsönös segítség és együttműködés képessége. Pozitív érzelmi irányulásra törekvés, amely tiszteletben tartja a gyermek egyéniségét. A különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelés. Az eltérő fejlettségi szinten álló, sajátos nevelési igényű, hátrányos-, és halmozottan hátrányos helyzetű, elhanyagolt, gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása. Egyéni- és közösségi érdek közelítése, összehangolása. A szülőföldhöz, családhoz fűződő pozitív érzelmi viszony alakítása, a nemzeti identitástudat megalapozása, az önazonosság megőrzése. Iskolába lépéskor a gyermekek legyenek képesek alkalmazkodni az iskolai élethez. Az Óvodai nevelés országos alapprogramjában megfogalmazott keresztény kulturális értékek megismertetése.

Feladata:

- ♥ Az érzelmi nevelés és a szocializáció megalapozása.
- ♥ Az új gyermekek fogadása a csoportban.
- ♥ A csoport életének vonzóvá tétele, az összetartozás tudatának felébresztése.
- ♥ Az önismeret, „Én” realizálás kialakítása.
- ♥ Állandó értékrend kialakítása.

A fejlesztés tartalma:

3.3.1. Az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés megalapozása

- ♥ Biztosítjuk, hogy a gyermekcsoportok élete zavartalan, derűs, örömteli legyen.

- ♥ A csoportszobák berendezése biztosítja az együtt, és külön-külön történő tevékenységek lehetőségeit.
- ♥ Felkészítés a közösségi életre.
- ♥ Erkölcsi normák kialakítása.
- ♥ Az emberi különbözőségek elfogadására és tiszteletben tartására nevelés.

Az erkölcsi normák az emberek viselkedésében és cselekedeteiben valósulhatnak meg. Fontosnak tartjuk a vonzó példát, a szép emberi magatartást. Helyes magatartási formákat erősítünk és azokat automatikus szokás-rendszerre alakítjuk:

- ♥ óvodai viselkedés szabályai
- ♥ érintkezés szabályai

Legfontosabb feladatunk az, hogy az óvodapedagógus és a nevelőtestület többi tagja a maga szeretetével, egyéniségével megszerettesse és vonzóvá tegye az óvodai életet.

3.3.2. Az új gyermekek befogadása a csoportba

Az újonnan érkező gyermekek befogadása nem az első napon kezdődik.

- ♥ Áprilisban nyílt napokat szervezünk az érdeklődő gyermekek és szüleik számára, mely során ízelítőt kapnak az óvodánk életéből.
- ♥ A májusi beiratkozás során a gyermekek és szüleik találkoznak a leendő óvodapedagógusokkal.
- ♥ Nyáron lehetőséget nyújtunk az óvodai élet megismerésére. A beszoktatás klasszikus időszakában mindenféle érzelmi megnyilatkozást természetesnek tartunk.

Már az első napokban igyekszünk egyenrangú nevelőtársi viszonyt kialakítani a szülőkkel a kölcsönös bizalom alapján. Célunk, hogy gyermekeik minél előbb találják meg a helyüket a közösségben.

Minden gyermeket igyekszünk személyesen megismerni, ezért eleinte a csoportban dolgozó óvónők és dajkák az egész napot együtt töltik a gyermekekkel.

A szülők eldönthetik, hogy a beszoktatási időben, gyermekeikkel együtt részt kívánnak-e venni a csoport életében, alkalmazkodva gyermekeik igényeihez.

Sokszor hangoztatjuk a gyermekek nevét és jelét, hogy ők is megismerjék egymást és nevükön szólítsák társaikat.

Igyekszünk minél rugalmasabban megszervezni a napi tevékenységet, azonban vannak a napnak olyan mozzanatait, amelyeket következetesen betartunk, így a későbbiek során ezek a szokások természetessé válnak (szokás – szabályrendszer megalapozása). A nem újonnan szerveződő csoportba bekerülő gyermekek könnyebb beilleszkedése érdekében a „régik” gyermekeket felkészítjük az újonnan érkező társaik befogadására.

3.3.3. A csoport életének vonzóvá tétele, az összetartozás tudatának felébresztése

Az óvodapedagógus – gyermek, dajka néni – gyermek, gyermek – gyermek, felnőtt – felnőtt kapcsolatát pozitív érzelmi töltés határozza meg.

Az alábbi értékeket és normákat tartjuk fontosnak:
/állandó értékrend/

- ♥ bizalom
- ♥ tiszteletadás
- ♥ egymás megbecsülése
- ♥ másság elfogadása
- ♥ tapintat - figyelmesség
- ♥ figyelem
- ♥ segítségnyújtás
- ♥ tolerancia
- ♥ önállóság
- ♥ kitartás
- ♥ önfegyelem
- ♥ pozitív érzelmek kialakítása
- ♥ felelősségérzet
- ♥ kötelességtudat
- ♥ szabálytudat
- ♥ példamutatás
- ♥ együttérzés
- ♥ önzetlenség, a humánus magatartás.

Hagyományok, ünnepek

A szokások, hagyományok, ünnepek biztos szigetként állnak hétköznapijaink sodrásában, melyre szükség van időnként felkapaszkodni, hogy megpihenjünk, kikapcsolódjunk, valami kicsit mássá váljon, mint a megszokott.

Népünk múltja nem mögöttünk van, hanem alattunk. Ha mögöttünk lenne, elhagyhatnánk, miközben rohanunk előre. Ha alattunk van, akkor vigyázni kell rá, hiszen azon állunk, létezőnk, s nem csúszhat ki alólunk ez a talaj.

Óvodánk e gondolatok szellemében, megkülönböztetett jelentőséget tulajdonítunk a hagyományoknak, ünnepeknek /hazaszeretet, szülőföldről kötődés elősegítése/.

A folyamatos készülődés, érzelmi ráhangolódás fokozza gyermekeink közösséghez tartozását.

Programunk szellemének megfelelően fontos jelentőséget tulajdonítunk annak, hogy a népi kultúrából, a néphagyományokból ismerjenek meg gyermekeink szokásokat, hiszen ilyenkor „tisztá forrásból” meritünk. Ennek megfelelően történik az adventi készülődés, a farsangi multság, a húsvét megünneplése, s a rendszeresen szervezett táncház.

Saját hagyományaink, ünnepeink legnagyobb jelentősége és feladata az óvoda és a család kapcsolatának mélyítése. Ezeknek a programoknak jelentős közösségformáló hatásuk van, hiszen többségében maximálisan támaszkodnak az aktív szülői részvételre.

E megmozdulások egy része kitűnő lehetőséget biztosít arra, hogy programunk szellemiségét, nevelési céljainkat kézzelfoghatóan, a gyakorlatban sugározhassuk a szülők felé.

A Szív Óvoda dolgozói és a gyerekek családi hangulatú ünnepei, hagyományai, közös élményeken alapuló tevékenységek:

- ♥ délelőtti teázós, beszélgetős félóra,
- ♥ nemzeti ünnepeink méltó megünneplése,
- ♥ a zöld jeles napok megünneplése /a Föld Napja interaktív nap a szülőkkel közösen/,
- ♥ a társadalmi világnapok megünneplése,
- ♥ gyermeki jogok napja (tájékoztatás, emlékeztetés),
- ♥ nemzeti összetartozás napja
- ♥ farsang,
- ♥ kikelet a Szív Óvodában
- ♥ színházi előadások, táncházak
- ♥ az örökbefogadott „Szív Óvoda fája” meglátogatása, a csoportok örökbefogadott fáinak meglátogatása,
- ♥ gyermeknap – kirándulással egybekötve,
- ♥ téli – nyári üdülés, erdei óvoda,
- ♥ évszakonkénti kirándulás.
- ♥ iskolába menő gyermekek búcsúztatása – szülők részvételével - kerti ünnepség keretében,
- ♥ őszi sportnap a szülőkkel,
- ♥ mikulás – kupa,
- ♥ „Mikulás – séta” személyes találkozás a mikulással,
- ♥ adventi kézműves délután a szülőkkel,
- ♥ karácsonyi készülődés, karácsonyi műsor,
- ♥ játszó délelőtt,
- ♥ húsvéti készülődés – „nyuszi – simogató”, tojáskeresés, évbúcsúztató családi délután,
- ♥ anyák napja,
- ♥ szakmai előadások,
- ♥ „Terézvárosi Óvodanapok” – nyitott program az egész kerület számára,
- ♥ nyílt nap az új gyermekek és szüleik számára,
- ♥ szakmai nyílt nap a szülők számára,
- ♥ nagyok látogatása a kerület iskoláiban.

3.3.4. Az önismeret, „Én” realizálás kialakítása. A kiemelt figyelmet igénylő, SNI, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek egyéni fejlesztése.

A 3 – 7 éves kor szenzitív szakasza az „Én” kialakulásának. Még bizonytalanok az „Én” határok, a társakkal való megmérettetés a fejlődés velejárója. Fontos feladatunknak tartjuk, hogy megfelelő mértékben teret adjunk önérvényesítése agressziójának, hogy erősödjön önbizalmuk, serkentsük önmegvalósításukat, képesek legyenek elfogadni saját magukat.

A kiemelt figyelmet igénylő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, hátrányos helyzetű, elhanyagolt gyermekek nevelése sajátos törődést igényel. Nevelésük során igénybe vesszük az ágazati jogszabályban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberek segítségét. Kiemelt figyelmet fordítunk azokra a gyermekekre, akiknek fejlődését negatív környezeti hatások, társadalmi és kulturális hátrányok gátolják.

A kiemelkedő képességű gyermekek egyéni fejlesztése megvalósul az óvodai csoportokban, valamint a különböző speciális fejlesztő foglalkozásokon.

Sajátos nevelési igényű gyermek: az a gyermek, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság alapján: testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos rendellenességével küzd a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének súlyos rendellenességével küzd.

Célunk:

- ♥ A sérült illetve lassabban fejlődő funkciók lehető legkorábbi és leghatékonyabb, folyamatosan biztosított speciális – a sérülés specifikumának megfelelő szakemberek útmutatása alapján végzett – fejlesztése.
- ♥ A sajátos nevelési igényű gyermekek nyitottságának kibontakoztatása az óvodai csoportban integráltan történő tevékenységre, annyi pedagógiai támogatással, amely biztosíthatja a gyermekek életminőségének javítását, a minél teljesebb társadalmi beilleszkedés lehetőségét.

Hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése

Célunk:

- ♥ A nevelés-fejlesztés eszközeivel a társadalmi leszakadás megakadályozása, az esélyegyenlőség megteremtése.
- ♥ A hátrányos helyzetű gyermekek egyéni, differenciált, felzárkóztató fejlesztésével a hátránykompenzáció biztosítása.
- ♥ A gyermekek védelmének biztosítása a szakmai hálózattal történő folyamatos kapcsolattartással.

Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése

Cél:

- ♥ A kiemelkedő képességek azonosítása után a tehetséges gyermek erős oldalának fejlesztése, gyenge oldalainak erősítése.
- ♥ A tehetség specifikumának megfelelő tevékenységi lehetőségek biztosítása csoportban, tehetséggondozó foglalkozásokon, tehetségműhelyekben.

Az eltérő anyanyelvű (migráns) gyermekek interkulturális nevelése

Cél:

- ♥ Inkluzív szemlélettel a különbözőség elfogadásának segítése (gyermek társak, óvodapedagógusok, szülők).
- ♥ Biztosítani a gyermek önazonosságának megőrzését, társadalmi integrálását, nyelvi nevelését.

Feladatok:

- ♥ Olyan befogadó, elfogadó légkör kialakítása, melyben a gyermekek magatartásában nem jelenik meg a hátrányos megkülönböztetés (zaklatás, megfélemlítés, megalázás).
- ♥ Annak biztosítása, hogy az eltérő fejlődésmentű gyermekek megtalálják helyüket a gyermek közösségben, segítségnyújtás a gyermek – gyermek kapcsolatok kialakításában.
- ♥ Az érintett családok bevonása a fejlesztést biztosító tevékenységekbe.
- ♥ Az óvodai befogadás során a sajátos nevelési igényű gyermekekről a szakszolgálatoktól (gyógypedagógiai, orvosi, pszichológiai) szakvélemény kérése, beszerzése.
- ♥ A fogyatékoságból eredő speciális fejlesztő tevékenység megszervezése az óvodai nevelés időkeretein belül a megfelelő szakember irányításával.
- ♥ Együttműködés, folyamatos kapcsolattartás a pedagógiai szakszolgálatokkal: szakvélemény, kontroll vizsgálat, szaktanácsadás (Szakértői Bizottság, Pedagógiai Szakszolgálat, óvodán belül működő segítő szakemberek).
- ♥ Hátrányos helyzetű gyermekek kiszűrése.
- ♥ A hátrányos helyzetű gyermekek egyéni, differenciált, felzárkóztató fejlesztése.
- ♥ A gyermek folyamatos megfigyelése, gyermekvédelmi felelőssel, szakmai hálózattal a kapcsolattartás fenntartása.
- ♥ Folyamatosan biztosítani kell minden gyermek számára a képességek kibontakoztatásához szükséges tevékenységek gyakorlásának lehetőségeit.
- ♥ Folyamatos megfigyelés útján tiszta képet kell alkotni a gyermekek meglévő képességeiről és ennek ismeretében törekedni tudatosan ezek fejlesztésére.

- ♥ Általános fejlesztő feladataink az eltérő fejlődésmenetű gyermekekkel kapcsolatban:
  - ♥ Az eltérő fejlődésmenethez igazodó egyéni fejlesztés.
  - ♥ A megismerő tevékenységek, kognitív képességek fejlesztése.
  - ♥ Az anyanyelvi, kommunikációs képességek fejlesztése
  - ♥ Az érzelmi, akarati tényezők, magatartás, beilleszkedés erősítése.
- ♥ Az eltérő fejlődésmenetű gyermekek fejlesztése, nevelése során biztosítani kell, hogy óvodai életükre jellemző legyen: az élménypedagógia, szabad játék, játékosság, tevékenység központúság.
- ♥ A más nemzetiségű, anyanyelvű gyermekekkel kapcsolatban elsődleges feladat az érzelmi biztonság megteremtése.
- ♥ Tájékozódás és információ-gyűjtés a más anyanyelvű gyermek nemzetiségével, kultúrájával, vallásával kapcsolatban.
- ♥ Segíteni kell együttnevelés során a gyermeket a magyar nyelv elsajátításában.
- ♥ Szakirányú továbbképzésekkel, önfejlesztéssel, a csoporttal dolgozó felnőttek elfogadó magatartásának kialakítása.
- ♥ Modellértékű viselkedés az intézmény minden dolgozója részéről: kommunikációban, bánásmódban, viselkedésben.
- ♥ Szülői értekezleten, egyéb fórumokon a szülők - az eltérő fejlődésmenetű gyermekek nevelésével kapcsolatos - elméleti ismeretének bővítése, szakirodalom ajánlása, szakember meghívása.

Az óvodapedagógus feladata

- ♥ Barátságos személyiségével tegye vonzóvá az óvodát teremtse meg az érzelmi biztonságot nyújtó, elfogadó, szeretetteljes légkört.
- ♥ Legyen birtokában modellértékű kommunikációnak, bánásmódnak, viselkedésnek.
- ♥ Megmutatni a természet és az emberi környezet szépségét.
- ♥ Példát mutatni a természet és az emberi környezet védelmében és tiszteletében.
- ♥ Megismertetni a gyermekekkel a szűkebb és tágabb környezetüket.
- ♥ Segítse a szociális érzékenységük fejlődését, és az „Én – tudatuk” alakulását.
- ♥ A gyermek személyiségének elfogadása, valamint folyamatos, a fejlődést támogató, átgondolt módszerek alkalmazása.
- ♥ Használja ki a spontán, szociális tanulásban rejlő lehetőségeket a komplex viselkedésminták beépítésére a gyermeki viselkedésbe.
- ♥ Törekedjen a gyermekek közötti konfliktushelyzetek békés, mindkét fél számára elfogadható megoldására.
- ♥ Támogassa a gyermek önálló véleményalkotását és döntésfejlődését, ösztönözze az erkölcsi normák, ítéletek megfogalmazását. Motiválja a gyermekeket a kommunikációra.
- ♥ Támogassa a tehetséges gyermekek kibontakoztatását.
- ♥ A társas kapcsolatok formálásával érje el az összetartozás közösségi élményének mélyítését, a „Mi - tudat” alakítását.
- ♥ Páros és mikrocsoportos feladathelyzetek teremtésével tudatosan ösztönözze a gyermekeket a kooperatív technikák alkalmazására, az együttműködés gyakorlására.

- ♥ Példamutatóan fogadja el a különböző gyermeki személyiségeket, ennek megfelelően tudatosan, átgondoltan tervezze meg a fejlődésüket támogató módszereket.
- ♥ Fokozott figyelemmel, differenciált módszerek, eszközök használatával segítse elő az eltérő fejlődésű, hátrányos, halmozottan hátrányos gyermekek felzárkóztatását.
- ♥ Céljainak, feladatainak megvalósítása érdekében törekedjen a családokkal, szülőkkel való segítő kapcsolat, együttműködés kialakítására.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- ♥ Szocializációjuk, szociabilitásuk jelentős lépéseket tesz:
  - ♥ tolerálják és elfogadják a másságot,
  - ♥ képesek együtt érezni a közösség többi tagjával,
  - ♥ szívesen tevékenykednek társaikkal,
  - ♥ örömmel tevékenykednek a közösségért,
  - ♥ elfogadják és betartják a megkívánt magatartásformákat,
  - ♥ konfliktushelyzetben törekednek az önálló megoldásra,
  - ♥ képesek a magasabb szintű alkalmazkodásra,
  - ♥ érdeklődnek egymás iránt,
  - ♥ felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak,
  - ♥ emberi kapcsolataikat pozitív érzelmi töltés jellemzi,
  - ♥ szociálisan érzékenyvé válnak,
  - ♥ képesek a humánus magatartásra,
  - ♥ ismerik és értik a metakommunikációt,
  - ♥ bátran nyilvánítanak önálló véleményt,
  - ♥ képesek önállóan dönteni, választani,
  - ♥ az adódó helyzeteknek megfelelően képesek kívánságaik módosítására, elhalasztására.
- ♥ Kiszélesedik a tapasztalati körük.
- ♥ Erkölcsi érzékük alapozódik, igazat mondanak.
- ♥ Képesek befogadni a természet és az emberi környezet szépségét.

Kialakul: feladattudatuk, kötelességtudatuk, szabálytudatuk, erkölcsileg alkalmassá válnak a társadalmi együttlétre, tevékenységeik során igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat, éretté válnak az iskolai életre.

3.4. Az anyanyelvi, az értelmi nevelés és fejlesztés megvalósítása

Az anyanyelvi és értelmi nevelés, fejlesztés során a gyermekek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, valamint meglévő tapasztalataikra, élményeikre, ismereteikre építve biztosítjuk a változatos tevékenységeket, melyek segítségével további élményeket, tapasztalatokat szerezhetnek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről bővítve és mélyítve az eddig meglévőket.

Óvodánkban kiemelt szerepet tulajdonítunk az anyanyelvi, értelmi nevelésnek, mert:

- A 3-7 éves kor a beszédfejlődés legszenzitívebb időszaka.
- Gyermekeink egy része kevés intellektuális inger nyújtó családi környezetben nevelkedik, ez meghatározza a család és a gyermek által használt kommunikációs

formát, kevésbé jól fogalmazzák, kevesebb szót ismernek, korlátozott nyelvi kóddal rendelkeznek.

- Más nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó, valamint a migráns gyermekek számára kiemelten fontos a differenciált támogatás a magyar nyelv elsajátításában.

Helye a nevelés folyamatában:

Az anyanyelvi és értelmi nevelés, fejlesztés a gyermek óvodában töltött ideje alatt folyamatosan valósul meg valamennyi spontán és a pedagógusok által tudatosan tervezett, szervezett tevékenységen keresztül. Szervesen beépül az óvodai élet minden mozzanatába, minden tevékenységi forma keretében megvalósítandó, tervezett feladat.

Célja:

- ♥ A gyermekek beszédmegértésének, beszédaktivitásának, beszéd és kommunikációs képességei színvonalának fejlesztése.
- ♥ Az életkori sajátosságok figyelembe vételével elősegíteni a gyermekek értelmi képességeinek optimális fejlődését, a fogalmi rendszerek alakulását.
- ♥ Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő, ösztönző környezet megteremtése.
- ♥ Megéreztetni a tapasztalatszerzés, tudás örömeit.
- ♥ Differenciált módszerekkel, eszközökkel a magyar nyelv elsajátításának segítése a más anyanyelvű gyermekeknél.
- ♥ Saját anyanyelvünk megismerésére, helyes használatára, megbecsülésére, szeretetére nevelés.
- ♥ Pozitív beállítódás elérése az irodalmi művek befogadásához, a gyermekek számára szóló irodalom és a mindennapi kommunikáció során a humorérzék fejlesztése.

Feladata:

- ♥ Az anyanyelvi nevelés legfontosabb feladata az, hogy a gyermekek megtanulják élményeiknek, mondanivalójuknak verbális kifejezését, érzékennyé váljanak arra, hogy más szavaiból, alkotásaiból megragadják az emocionális árnyalatokat.
- ♥ Kiemelten fontosnak tartjuk a humorérzék fejlesztését.
- ♥ Az értelmi nevelés és fejlesztés feladata az ismeretek rendszerezése és bővítése.
- ♥ A példamutató óvónői beszéd, fejlett beszédkésztség, modell értékű beszédviselkedés.
- ♥ A kommunikációs készségfejlesztés, szókincs bővítés.
- ♥ A beszédtechnikai hibák javítása.
- ♥ Az értelmi nevelés és fejlesztés megvalósítása.

A fejlesztés tartalma:

3.4.1. A példamutató óvónői beszéd, fejlett beszédkésztség, modell értékű beszédviselkedés

Az óvónő és a gyermek közötti beszéd kialakulásának az alapja, a közöttük lévő jó kapcsolat, ezért fontosnak tartjuk, hogy már az első naptól olyan biztonságos, derűs közeget alakítsunk ki, melyben megnyílik a gyermek és kialakul a beszédkedve.

Az óvónő beszéde minta a gyermekek számára, hogy mindig világosan, érthetően közöljük a mondanivalónkat.

Törekszünk arra, hogy beszédünk ne legyen túl hangos vagy halk, természetes hangon mindig a csoport hang- és zörejszintjéhez alkalmazkodunk. Fontosnak tartjuk, hogy a felnőttek egymás között is úgy beszéljenek, hogy a gyermekek számára akkor is példaértékű legyen, mintát közvetítsen, ha csupán esetlegesen hallhatják.

3.4.2. A kommunikációs készségfejlesztés, szókincs bővítés.

A nyelvi kommunikáció fejlesztésében nagy segítségünkre vannak a különböző anyanyelvi játékok, amelyeket a nap bármely időszakában használhatunk. Egyszerűbb formái már 3 – 4 éves korban alkalmazhatók – után mondásos játék, képek nézegetése, felismertetése -, majd fokozatosan emeljük a szintet az önálló szövegalkotást fejlesztő, rendszerező játékokig.

A humorérzék kialakítása és fejlesztése érdekében népi szólásokat, humoros versikéket, csúfolódókat tanítunk a gyermekeknek.

A gyermekek természetes beszédének és kommunikációs kedvének kialakítása és fejlesztését egyebek mellett a délelőtti teázós, beszélgetős félóra keretében is biztosítjuk.

A gyermeki kérdések megválaszolására, a mondanivalójuk meghallgatására a nap folyamán kiemelt figyelmet fordítunk.

A kommunikációs készségfejlesztés során anyanyelvünk megbecsülésére, szeretetére ösztönözzük gyermekeinket (pl. a csúnya beszéd, a szleng elhagyásával).

3.4.3. A beszédtechnikai hibák javítása

Igyekszünk minél előbb felfedezni a beszédtechnikai hibákat – melyben a logopédusaink is segítenek – és ezeket spontán beszédnél, vers és mesemondásnál példaadással javítjuk. Ez hosszadalmas és nagy tapintatot igénylő munka, amely beépül a mindennapi tevékenységbe.

Saját készítésű gyűjtemény áll az óvónők rendelkezésére az anyanyelvi játékok területén.

3.4.4. Az értelmi nevelés és fejlesztés megvalósítása.

- A gyermekek egyéni adottságainak figyelembevételével fejlesztjük az értelmi képességeiket: figyelem, megfigyelőképesség, érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezet, képzelet, figyelem, gondolkodás, kreatív alkotó képesség.

- A gyermekek számára megteremtjük valamennyi értelmi képesség fejlődését elősegítő, ösztönző környezetet.

A figyelem, megfigyelőképesség fejlesztése:

- ♥ A megismerési kedv felkeltése.
- ♥ A figyelem tartósságának, elmélyültségének, terjedelmének fejlesztése.
- ♥ Az akaratlagos, szelektív figyelmi funkciók fejlesztése.
- ♥ A megosztott figyelem alakítása.

Az érzékelés, észlelés fejlesztése:

- ♥ A tanulók hozzásegítése ahhoz, hogy önmagukról és a szűkebb értelemben vett személyi, tárgyi és természeti környezetükből érzékelési – észlelési tapasztalatokat szerezzenek.
- ♥ Az önmagukról és a környezetükről való ismereteik bővítése.
- ♥ Az egyes érzékelési – észlelési területek fejlesztése: látás, hallás, bőrérzékelés (tapintás, hő- és fájdalomérzékelés), szaglás, ízlelés, egyensúlyérzékelés, kinezetikus érzékelés, testérzékelés, térérzékelés, az idő érzékelése.
- ♥ A különböző érzékelési területek összekapcsolódásának, együttműködésének elősegítése, fejlesztése.
- ♥ Az érzékeltek, észleletek integrálódásának elősegítése.
- ♥ Az érzékelési és mozgási folyamatok összerendeződésének elősegítése.

Az emlékezet fejlesztése:

- ♥ A fejlettségi szintet figyelembe vevő bevésés.
- ♥ A fejlettségi szintet figyelembe vevő felidézés.
- ♥ A rövid, majd a hosszú távú emlékezet fejlesztése.
- ♥ A különböző érzékelési területek érzékelései és észlelései megőrzésének elősegítése.

A gondolkodás fejlesztése:

- ♥ A környezet megismertetése, felfedeztetése.
- ♥ Elemi fogalomrendszer kialakítása, ismereteik rendszerezése, új ismeretek nyújtása, színek, formák megismertetése.
- ♥ Főfogalom alá rendelés.
- ♥ Különbségek megfigyeltetése.
- ♥ Változások megfigyeltetése.
- ♥ Logikai összefüggések megfigyeltetése.
- ♥ Analizáló - szintetizáló képesség fejlesztése.
- ♥ Szimmetria, rész-egész viszonyának megértetése.
- ♥ Általánosítás, konkretizálás.
- ♥ Analógiás gondolkodás fejlesztése.
- ♥ Téri, idői tájékozódás fejlesztése.
- ♥ Testfogalom fejlesztése.
- ♥ Szám- és mennyiségfogalom fejlesztése.
- ♥ Társadalmi szokások, elemi szabályok megismertetése, elsajátíttatása.
- ♥ Hangulatok, érzelmek felismertetése.

- ♥ Kreatív gondolkodás, képzelet fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladata

- ♥ Beszéde, kommunikációja természetes hangerővel, érzelmileg árnyaltan, nyelvtanilag helyesen mindenkor jelentsen modellt a gyermekek számára.
- ♥ Teremtsen biztonságot nyújtó, szóbeli közlést, megnyilatkozást elősegítő légkört, mely érdeklődő figyelemmel mindig lehetőséget ad a gyermekek verbális megnyilvánulásaira.
- ♥ Játék, szabadjáték, egyéb spontán és tervezett tevékenységek alkalmával létesítsen olyan kommunikációs helyzeteket, melyek alkalmasak a gyermekek beszédkedvének felkeltésére.
- ♥ A nevelő, fejlesztő munka során vegye figyelembe a gyermek egyéni képességét, érdeklődését, tehetségét, fejlődési ütemét, eltérő szociokulturális háttérét.
- ♥ Kövesse nyomon a gyermek képességeinek egyéni fejlődését, ennek megfelelően tervezze és építse be a szükséges fejlesztési feladatokat a nevelői gyakorlatba.
- ♥ Biztosítson differenciált, egyéni képességek szerinti tevékenységi lehetőségeket, különös tekintettel a felzárkóztatásra és a kiemelkedő képességű gyermekekre.
- ♥ A gyermekek egyéni fejlettségi ütemének megfelelő korszerű módszerek és eszközök tudatos alkalmazása.
- ♥ Kiemelt feladata a nyelvileg hátrányos helyzetű, ill. nyelvileg kiemelkedő gyermekek differenciált fejlesztése.
- ♥ Biztosítson valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő, ösztönző, cselekvő környezetet.
- ♥ Tudatosan rendszerezze, bővítse, mélyítse a gyermekek megszerzett tapasztalatait, ismereteit.
- ♥ A természeti és a társadalmi környezet jelzéseinek, nonverbális közléseinek megismertetése, értelmezése.
- ♥ Metakommunikációs eszköztár megismertetése, gyakorlása játékban.
- ♥ A gyermekek és felnőttek verbális és nonverbális reakcióinak helyes értelmezésének segítése.
- ♥ Szakmai kapcsolat tartása a logopédussal, fejlesztőpedagógussal.
- ♥ A teljes nevelési, tanulási folyamatban tartsa tiszteletben a gyermekek, szülők, pedagógustársak vallási, világnézeti meggyőződését, a vallási, világnézeti információkat, ismereteket tárgyilagosan, sokoldalúan közvetítse.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- ♥ Anyanyelvi nevelés, fejlesztés és nevelés.
- ♥ Szívesen beszélgetnek felnőttekkel és társaikkal, beszéd során képesek szemkontaktust tartani.

- ♥ Helyesen használják a magyar nyelv grammatikai szabályait. (névmások, névutók, igekötők, igeidők és módok).
- ♥ Beszédük jól érthető, a beszédhelyzethez illeszkedve megfelelő hangsúlyozású, hanglejtésű és megfelelő tempójú.
- ♥ Tisztán ejtik a hangokat, képesek a természetes szótagolásra.
- ♥ Kialakul beszédfigyelmük, képesek végighallgatni egymást és a felnőtteket.
- ♥ Élvezik az életkoruknak megfelelő irodalmi alkotásokat, színházi előadásokat, a hallott történeteket képesek elmesélni.
- ♥ Élményeiket, gondolataikat képesek szavakba önteni és kifejezően, minimum egyszerű mondatokkal elmondani.
- ♥ Párbeszédés helyzetben együttműködnek a partnerrel.
- ♥ Értik és szeretik a humort, alkalmazzák saját kommunikációjukban is.
- ♥ Az eltérő anyanyelvű gyermekek is megértik az óvodai élethez szükséges kifejezéseket, és képesek magukat megérinteni.
- ♥ Értelmi fejlesztés és nevelés.
- ♥ A gyermekek élvezik, jól motiváltak a tapasztalatszerző tevékenységekre, él bennük a megismerés iránti vágy.
- ♥ Alapvető ismeretekkel rendelkezzenek önmagukról, környezetükről, ismereteiket gyakorlatban is tudják alkalmazni.
- ♥ Tapasztalataikra építve életkori sajátosságaiknak megfelelően értik környezetük eseményeit, jelenségeit.
- ♥ Koruknak megfelelően kialakul a pontos érzékelés, észlelés. Képesek vizuális, auditív differenciálásra.
- ♥ Kialakul tér- és időészlelésük.
- ♥ A keresztcsatornák működése koruknak megfelelő.
- ♥ Képesek megértésen alapuló (gondolati) emlékezésre, tudatos emlékezetbe vésésre, megjelenik a reprodukív emlékezet.
- ♥ Képesek emlékképek összekapcsolására, különbséget tudnak tenni a reális és az elképzelt világ között.
- ♥ Figyelmük, szándékos figyelmük koruknak megfelelően tartós.
- ♥ Kialakul a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is.
- ♥ Gondolkodásukra a problémamegoldásra való törekvés és a kreativitás-jellemző.
- ♥ A kognitív, megismerő képességek fejlettségi szintje alkalmassá teszik a gyermeket az iskolai életre.
- ♥ A különleges bánásmódot igénylő gyerekek értelmi képességei sérülés specifikumának megfelelően fejlődnek.

4. Az óvodai élet megszervezésének elvei

4.1. Személyi feltételek

Óvodapedagógusi szakképzettséggel rendelkező főállású óvónők
--

11 fő

Pedagógiai munkát segítő főállású dajkák száma	5 fő
Óvodatitkár	1 fő
Pedagógiai asszisztens	1 fő
Konyhai dolgozó	1 fő
Mosó – vasalónő	1 fő
Karbantartó – kertész	1 fő

A Szív Óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. Az „Élet-program” céljának megvalósítása csak egy egységes és elhivatott nevelőtestülettel lehetséges.

A programunk specialitásainak megfelelően szervezzük és vállaljuk a szakmai továbbképzéseket, melyek az alkalmazotti testület valamennyi tagját alkalmassá teszik arra, hogy maradéktalanul megvalósuljon nevelési céljaink.

A Szív Óvoda pedagógusai rendelkeznek azokkal a pedagógiai képességekkel és készségekkel, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a programunk megvalósításához.

Ezen túlmutatóan kiemelten fontos számunkra

- ♥ Kommunikációs készség – a kapcsolatteremtés, a kapcsolatmegtartás képessége, mely figyelembe veszi a gyermek érzelmeit és megtalálja a gyermekek számára megfelelő hangnemet.
- ♥ Konstruktív képesség, megújulni akarás és tudás – melyre az ismeretszerzési folyamatban van szükség.
- ♥ Szervezőképesség – feltétele annak, hogy az óvodapedagógus jól be tudja osztani az idejét.
- ♥ Tolerancia,- amely az egész nevelés folyamatát átszövi.

Az óvodapedagógus egész nevelőmunkáját áthatja a gyermekek egyéni különbségének tiszteletben tartása, a szereteten, őszinte érdeklődésen és elfogadáson alapuló magatartás.

Az elmúlt évek során olyan óvónői párok alakultak ki, akik szívesen dolgoznak együtt, munkájuk egymásra épül, illetve a különböző személyiségjegyek szerencsésen egészítik ki egymást. A nevelőtestület egységes, a nevelők közötti jó kapcsolat biztosítja, hogy szükség esetén a párok cserélődhessenek.

A óvodánk valamennyi alkalmazottjának munkája szervesen beépül a nevelőmunkába. Az óvónők és a dajkák kapcsolata kiegyensúlyozott. A dajkák szakmai fejlődése érdekében dajka-munkaközösséget működtetünk.

4.2. Tárgyi – dologi feltételek

Intézményünk egy régi – patinás, felújított épület három szintjén helyezkedik el.

A *pincszinten* található a tornaszoba, a gyermeköltöző, a könyvtár – nevelői, a karbantartó műhelye, a mosókonyha és a kazánház.

A földszinten 2 csoportszoba, gyermek és felnőtt öltözők, mosdók, konyha és a logopédus szobája kapott helyet.

Az *emeleten* 3 csoportszoba, gyermekmosdók, öltözők, konyha található. Ezen a szinten került kialakításra az óvodavezetői és a gazdasági iroda és a fejlesztő szoba.

Az öt csoportszobánk a gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve kerültek kialakításra, modern, esztétikus, könnyen kezelhető bútorokkal berendezettek. Az egyes nevelési területek feladatainak megvalósításához az alábbi feltételrendszerrel rendelkezünk:

Könyvtárunk biztosítja:

- ♥ pedagógusaink szakmai fejlődését
- ♥ gyermekeink zene és könyvszeretetének megalapozását.

A könyvtári állomány – mely tartalmazza a szakkönyveket, ismeretterjesztő és mesekönyveket illetve kazettákat, CD-ket, video –filmeket, kb. 1500 db-ra tehető.

Rendelkezünk valamennyi tevékenységformához szükséges eszközöket. Kiemelten sok eszköz segíti a környezettudatos magatartásra nevelést és a mozgásos tevékenységeket.

Mindennapjainkba természetesen épül be a tornaterem, a könyvtár és a kézműves szoba használata is, változatos tornaszerekkel, melyek biztosítják a gyermekek harmonikus, differenciált mozgását.

Az eszközök használata mindennapi életünk gyakorlatává vált, ezért folyamatos karbantartásukra, pótlásukra és bővítésükre van szükség.

A gyermekek egészséges életmódra nevelésének legfontosabb színtere az óvodánk udvara, mely két részre osztható. A hátsó területen kaptak helyet a mozgásfejlesztő játékok – ez a terület a mesterséges megvilágítás megteremtésével lehetőséget ad a délutáni játéktevékenységre. Az első udvar a kézműves foglalkozásokat biztosítja a gyermekek számára.

A Szív Óvoda belső tere, esztétikus, szép és praktikus. A gyermekek által használt bútorok alkalmazkodnak a változó testméreteikhez /állítható magasságú asztalok, fellépők a mosdókba/. Mosdóink energiatakarékos csaptelepekkel felszereltek, világításunk korszerű, energiatakarékos, ablakaink a 2016-os évben modern, jól záródóakra lettek kicserélve. A világítás korszerű, takarékos.

Programunk sajátosságainak megfelelően rendelkezünk az alábbi gyermekek által használt eszközökkel:

- ♥ a „Magyar Madártani Egyesület” kiadványai, melyek mindenki által elérhetőek,

- ♥ a Zöld óvodai hálózat kiadványai, melyek mindenki számára elérhetőek,
- ♥ növényházak, madáretetők,
- ♥ eszközök a növényápoláshoz,
- ♥ akváriumok, kerti tó – halakkal,
- ♥ mikrovilágunkat felfedező eszközök,
- ♥ távcsövek,
- ♥ mikroszkópok,
- ♥ nagyítók,
- ♥ iránytűk,
- ♥ bogárgyűjtő készletek,
- ♥ térképek,
- ♥ könyvek stb.,
- ♥ szelektív hulladékgyűjtés – elem, műanyag flakon, papír,
- ♥ készségfejlesztő játékok,
- ♥ kerékpárok, rollerek,
- ♥ tornapad,
- ♥ tornaszőnyeg,
- ♥ bordásfal,
- ♥ óvodai többfunkciós mászó készlet,
- ♥ egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések,
- ♥ mozgáskultúrát, mozgásigényt, mozgásfejlődést segítő eszközök,
- ♥ maxi „Mozgáskotta” készlet,
- ♥ a népi, klasszikus polgári kultúra bemutatására szolgáló ismeretterjesztő anyagok képzőművészeti albumok, könyvek, CD – k,
- ♥ táncruhák, kiegészítők,
- ♥ népi hangszerek,
- ♥ ritmushangszerek (minden gyermek számára), készségfejlesztő játékok,
- ♥ jól felszerelt kézműves – műhely (szövőkeretek, hímző ráámák, természetes alapanyagok, körmöcske, varrógép, varróeszközök stb.),
- ♥ a szociálisan rászoruló gyermekek részére megszervezett fejlesztő foglalkozások eszközei,
- ♥ érzékelést és észlelést fejlesztő speciális játékok,
- ♥ „ILLEMBERKE” – program,
- ♥ gyümölcscentrifuga, gyümölcsaszaló, teafőzők, kenyér sütőgép.

Infrastruktúra

A működési feltételek ezen a területen is kitűnőek. 2007-ben birtokba vehettük az utolsó szolgálati lakást, amelyben óvodavezetői és a gazdasági iroda lett kialakítva. Ezzel a fejlesztéssel óvodánk méltó körülmények között tudja fogadni a szülőket és a vendégeket egyaránt.

Rendelkezésünkre áll valamennyi eszköz, amire a zavartalan működéshez szükségünk van.

- ♥ Számítógép 2 db (óvodavezető, óvodatitkár)

- ♥ Internet hozzáférés az egész épületben
- ♥ Laptop az óvodapedagógusok számára minden csoportban
- ♥ Szkenner
- ♥ Nyomtatók
- ♥ Fénymásolók – iroda + óvodapedagógusok
- ♥ Projektor
- ♥ Telefon, fax
- ♥ Digitális fényképezőgép
- ♥ Televízió, DVD lejátszó, videomagnó
- ♥ CD – lejátszó minden csoportszobában, a könyvtárban, a logopédusnál, a fejlesztő pedagógusnál, a gyógytornásznál
- ♥ Vetítők, vetítővásznak valamennyi csoportban és a könyvtárban
- ♥ Írásvetítő
- ♥ Hangosító berendezés + mikrofonok
- ♥ Írható fali mágnes tábla valamennyi csoportban és az irodákban
- ♥ Könyvtár és zenetár

4.3 Nevelési céljaink és feladataink

Célunk:

- ♥ A környezettudatos magatartás megalapozása.
- ♥ Ökológiai szemlélet megalapozása.
- ♥ A holisztikus természetkép kialakítása.
- ♥ Gyermekünkben felébreszteni a tudásvágyat, megismertetni a jól végzett munka örömét, az alkotás izgalmát.
- ♥ Környezetével, saját magával szemben igényes, pozitív „Én-képű” gyermeki személyiség kialakítása.
- ♥ A testi és lelki egészség igényének megalapozása.
- ♥ Gyermeki világkép alakítása.
- ♥ Gyermeki jogok és kötelességek megismertetése.
- ♥ A művészetekhez fűződő pozitív érzelmi kapcsolatok megalapozása.
- ♥ Az előbbieket megvalósításával célunk a gyermekek ÉLET – re nevelése.

Igyekszünk a szó nemes értelmében óvoda maradni.

Célunk a nevelés során: a kreativitás, a pozitív gondolkodás kialakítása, a gyermek optimális személyiségfejlődésének biztosítása, annak érdekében, hogy megfelelően szocializált legyen a közösségi élethez.

Nevelési feladataink:

- ♥ Az embert, a természeti és társadalmi környezetet tisztelő – érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi – szokásrendszer megalapozása.
- ♥ A természeti környezetünk (szűkebb és tágabb) élővilágának megismertetése és védelmére nevelése – „Azt gyűjtjük, amit a természet elenged.”
- ♥ A világ megízlelése, megtapintása.
- ♥ A játékon, szabadjátékon keresztül kereső, kutató, felfedező, élményszerző tevékenységek biztosítása.
- ♥ Nyílt, barátságos, önálló gyermeki személyiség tudatos formálása, önmaga értékeinek és gyengeségeinek megismertetése és elfogadtatása. Biztosítjuk az önazonosság elérését és erősítését.
- ♥ A gyermekek szemléletének formálásával képessé tesszük őket arra, hogy felnőtt korukban befolyásolni tudják saját testi – lelki egészségüket.
- ♥ Megteremteni azt a légkört, amely lehetővé teszi mások elfogadását, melyben megismertetjük az emberi együttélés szabályait és be is tartatjuk azokat.
- ♥ Esélyegyenlőség megteremtése a sajátos nevelési igényű (akiknek a nevelése szerepel az alapító okiratunkban), a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, a kiemelten tehetséges és a hátrányos, halmozottan hátrányos gyermekek nevelésében.

Az esélyegyenlőséget megalapozó nevelési alapelveink:

- Természetes az egyének közötti eltérés, a fejlődési ütem.
- A fejlesztést a személyiség oldaláról közelítjük meg és a gyermek adottságaihoz igazítjuk.
- ♥ Kivételes, meleg, barátságos légkört teremtünk, amelyben a gyermek félelmek és gátlások nélkül vállalni tudja önmagát értékeivel és gyengeségeivel együtt.
- ♥ A gyermeki jogok és kötelességek megismertetése, amely hozzásegíti a gyermekeket ahhoz, hogy megtalálják helyüket és szerepüket először a szűkebb, majd a tágabb környezetükben.
- ♥ A művészeti tevékenységek során biztosítjuk a rácsodálkozás örömét.

A gyermek nevelése a család joga és kötelessége ennek kiegészítője a gyermek 3. életévétől legfeljebb 7 éves koráig, iskolába kerüléséig az óvoda.

A gyermek tőlünk tanul, mi pedig tőle. Gyermek és felnőtt kölcsönösen hat egymásra, alakítja egymást.

4.4. Az óvodai élet megszervezése

4.4.1. Napirend

A napirend szervezésénél fontos szempontunk volt a folyamatosság és a rugalmasság elvének betartása. E két elv lehetőséget ad az elmélyült, szabad játékra, s hogy minden gyermek nyugodtan befejezhesse a megkezdett tevékenységet. Figyelembe vettük a gyermekek élettani szükségleteit és tempóját.

Arra ösztönözzük a szülőket, hogy a család és az óvoda napirendje között ne legyen aránytalanul nagy az eltérés.

A nyári időszakban a főbb napirendi pontok betartásával lehetőséget biztosítunk a jól szervezett, de szabadabb játéokra.

Napirend: szeptember 01 - május 31.	
6 -7 óráig	Közös játék, együttes tevékenység az összevont csoportban.
7 -12 óráig	A szabad játék feltételeinek megteremtése (hely, idő, eszköz, légkör) és a nevelés és fejlesztés különböző élményszerzési lehetőségeinek biztosítása, kötött és kötetlen tevékenységek. Folyamatos tízórai. Mindennapos mozgás. Délelőtti teázós, beszélgetős félóra. Differenciált egyéni fejlesztés. Levegőzés, udvari, mozgásos játékok, séták szervezése.
12-13 óráig	Az étkezéssel kapcsolatos egészségügyi szokások, és munkajellegű tevékenységek elvégzése. Ebéd, pihenés.
15-15.40 óráig	Munkajellegű feladatok ellátása, egészségügyi szokások elvégzése. Uzsonna.
15.40 -17 óráig	Játék, vizuális tevékenységek kezdeményezése. Differenciált egyéni fejlesztés. Az időjárástól függően a

	szabad levegőn való játék, mozgás. A délelőtti időben megkezdett tevékenységek folytatásának lehetősége.
17-18 óráig	Játék, összevont csoport
Napirend: június 01 - augusztus 31.	
6 -7 óráig	Közös játék, együttes tevékenység lehetőség szerint az udvaron.
7 -12 óráig	A szabad játék feltételeinek megteremtése. Folyamatos tizórai. Mozgásos játékok, óvodapedagógus által szervezett tevékenységek, programok.
12 -13 óráig	Az étkezéssel kapcsolatos egészségügyi szokások, és munkajellegű tevékenységek elvégzése. Ebéd, pihenés.
15 - 15.40 óráig	Munkajellegű feladatok ellátása, egészségügyi szokások elvégzése. Uzsonna.
15.40-18 óráig	Játék, szabad levegőn való tartózkodás.

4.4.2. Heti rend

Az óvodapedagógusok módszertani szabadságát figyelembe véve, az óvodai tevékenységek kötött illetve kötetlen formában történő szervezését az óvónő a csoportját figyelembe véve maga határozza meg, kivéve a minden korosztályra vonatkozó napi egyszeri kötelező mozgásos tevékenység.

Az óvodapedagógus feladata a gyermekek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő csoportos foglalkozások tervezése, szervezése. Az utolsó óvodás évüket töltő gyermekek számára heti egyszeri környezet megismerésére nevelés és matematika, csoportos foglalkoztatási formában.

Az óvodapedagógus feladata, hogy a kötött és kötetlen tevékenységi formákat hassa át a játékoság, az élményt nyújtó, felszabadult cselekvés, tapasztalatszerzés.

A tevékenységek ajánlott elosztása a heti rendben:

Tevékenységek	3 – 4 évesek	4 – 5 évesek	6 – 7 évesek
Mozgás	5	5	5
Külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalommal	1	1	1
Verselés, mesélés	2	2	2
Ének- zene, énekes játékok, gyermektánc	1	1	1
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	1	1	1

4.5. A Szív Óvoda kapcsolatrendszere

A Szív Óvoda alkalmazotti testületének a fenntartó Terézváros Önkormányzata biztosítja a munka feltételeit és meghatározza annak rendjét.

A Szív Óvoda szakmai kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek fontos szerepet töltenek be a gyermek életében óvodába lépés előtt, óvodai élete során, és az óvodai élet után.

Óvodánk az Aradi utcai bölcsődével tart fenn közvetlen kapcsolatot. A leendő kiscsoportos óvodapedagógusok meglátogatják a bölcsődét, és tájékoztatják a szülőket a Szív Óvoda mindennapjairól.

Célunk, hogy folytassuk az együttműködő partneri kapcsolatot a gyermekek zökkenőmentes óvodába lépése érdekében.

Az óvodai munka során pedagógiai rendszeres kapcsolatunk van a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat VI. kerületi Tagintézményében dolgozó szakemberekkel.

Kapcsolatot tartunk a terézvárosi iskolákkal. Elmegyünk a nyílt napokra, meglátogatjuk a kiállításait, programjait. Lehetőséget biztosítunk az iskolák számára, hogy az óvodánkban ismerkedhessenek meg a jövőbeni iskolás gyermekekkel.

Célunk, hogy olyan tartalmas kapcsolatot alakítsunk ki, mely elősegíti a gyermekek zavartalan iskolakezdését.

A Gyermejjóléti Szolgálatokkal is kapcsolatot tartunk amennyiben szükséges a gyermek óvodai élete során.

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt azzal szoros egységben szolgálja a gyermekek fejlődését.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

A kapcsolattartás formái:

Befogadás: Augusztus hónapban előre megjelölt időpontban lehetőséget adunk az óvodai étellel való ismerkedésre. A nevelési év befogadás időszakában a szülők és az óvodapedagógusok közösen segítik a gyermekek beilleszkedését.

Családlátogatás: Fontos feladatunk annak feltérképezése, hogy a család és az óvoda nevelési elképzelései és nevelési módszerei megegyeznek-e. Meg kell keresnünk a lehetőséget az egységes nevelésre, melyben segít a gyermek és a család megismerése.

Szülői értekezlet: Tájékoztatjuk a szülőket a gyermekcsoport fejlődéséről. A nevelést érintő témákban előadásokat szervezünk, logopédus, gyermekorvos, pszichológus segítségével.

Összevont szülői értekezlet: Tájékoztatót adunk a szülőknek az óvoda pedagógiai munkájáról. Rendszeresen beszámolunk a minőségfejlesztési csoport működéséről, a sikerekről és a feladatokról.

Az éves programnak megfelelően előadókat hívunk meg a családok szemléletformálásának segítésére.

Nyílt napok: Megismertetjük a szülőket a korszerű nevelési eljárásokkal, ízelítőt kaphatnak az óvoda életéből. Együtt játszhatnak és tevékenykedhetnek gyermekeikkel.

Fogadó órák: Reálisan tájékoztatjuk a szülőket gyermekük fejlődéséről, megbeszéljük a következő időszak nevelési feladatait. Valamennyi tanköteles korú gyermek szüleivel egyéni beszélgetést kezdeményezünk. Az egyénre szabott fejlesztési terveinket évente két alkalommal egyeztetjük a szülőkkel.

Közös programok szervezése: Különböző rendezvényeket szervezünk, ezáltal is erősítve a család és az óvoda kapcsolatát. (Családi Nap, a hagyománnyá vált Kikelet - hét programja).

A családok tájékoztatásának formái:

Zöld fal:

- ♥ Környezetünk állapotára vonatkozó adatok
- ♥ Publikációk, könyvek jegyzéke
- ♥ Felhívások környezetvédelmi akciókra
- ♥ Egészségnevelési és életmóddal kapcsolatos tanácsok
- ♥ Tájékoztatás a csoportokban folyó környezeti jellegű tevékenységekről
- ♥ Naprakész honlappal biztosítjuk a pontos tájékoztatást
- ♥ Folyamatosan tájékoztatjuk a szülőket a „Zöld Óvoda”-a-val kapcsolatos tevékenységekről.

Szülők híradója:

- ♥ Az óvodai élettel kapcsolatos információk, tudnivalók, kérések.
- ♥ Információs tasak a szülőknek, mit várnak az óvodától.
- ♥ A beiskolázási időszakban, csak informális segítséget adunk a szülőknek, az iskolaválasztással kapcsolatban.

Közös programok a szülőkkel:

A leendő gyermekeknek és szüleiknek lehetőséget adunk az óvoda megismeréséhez, nyílt nap szervezésével.

Előadásokon, beszélgetéseken adunk lehetőséget a nevelési problémák megoldásához.

Az óvodapedagógusok feladata

- ♥ A családok hagyományainak, tradícióinak, szokásaiknak, nevelési elveinek, elvárásainak, értékrendjének megismerése, célkitűzések egyeztetése.
- ♥ A családok megnyerése a Szív Óvoda nevelési célkitűzéseinek elfogadásához, megvalósításához.

- ♥ Lehetőséget adni a szülőknek az aktív párbeszédre.
- ♥ Az óvodapedagógusok ápolják a szakmai kapcsolatokat a különböző online szakmai csoportokban is, (önértékelési csoport, óvodapedagógusok csoportja, kreatív óvónő). Bekapcsolódás online konferenciákba. Ezekben a felületeken is megosztják tapasztalataikat és ők maguk is ötleteket merítenek.

5. Az óvodai élet tevékenységformái

5.1. A játék

Alapelvünk: Hagyjuk szabadon játszani a gyermekeket!

Helye a nevelés folyamatában:

- ♥ Nincs olyan élménye a gyermeknek, amely ne válhatna játékká.
- ♥ A játék a valóságot tükrözi.
- ♥ A gyermek tapasztalatait, élményeit, ismereteit játssza el.
- ♥ A játékban formálódnak a gyermek készségei, képességei melyek lehetővé teszik, hogy a gyermek fejlődése különböző területeken magasabb szintre jusson.
- ♥ A játék a személyiségfejlesztés alapvető eszköze, ugyanis minden alapvető tevékenység a játékból nő ki.
- ♥ A játék a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenység

Célja:

- ♥ A játék, út a gyermekek számára annak a világnak megismeréséhez, amelyben élni fognak és azt megváltoztatni hivatottak.
- ♥ A játék öncélú, önmagáért való örömforrás. Alapja legyen a fejlesztésnek, melyen keresztül a gyermek észrevétlenül szerzi ismeretét.

Feladata:

- ♥ A játék kiemelt jelentőségű, tájékozódó, a pszichikumot, az egész személyiséget fejlesztő és erősítő élményt adó tevékenység.
- ♥ A játék feltételeinek megteremtése.
- ♥ Az élménynyújtás és tapasztalatszerzés biztosítása.
- ♥ A játékfajták legjellemzőbb megjelenési szintjei.
- ♥ Kiegyensúlyozatlanságra, sérelemre utaló játékformák.

5.1.1. A játék feltételeinek megteremtése

A játékot azok a körülmények befolyásolják, melyek közt a szabad játék folyik.

Játékidő: A szabad játék az egész nap folyamatát végig kíséri, ezért fontos, hogy ne zavarja meg semmi, ezt szolgálja a rugalmas napirend.

Megfelelő hely: Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek szabadon, otthonosan mozoghassanak játék közben.

Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek, kreativitásukat felhasználva saját játszóhelyet hozhassanak létre maguknak, ha azt a játék megkívánja.

Az óvoda udvarán is megteremtjük a különböző életkorú és érdeklődésű gyermekek számára a megfelelő helyet a játékra.

Az első udvaron lehetőség van a barkácsolásra, konstruálásra, nyugodtabb jellegű játékokra, míg a nagy udvaron elsősorban a nagyobb aktivitással járó mozgásos játékok feltételei adottak.

Játékeszközök: Egyrészt motiválja a gyermekeket a játékra, másrészt viszont tárgya a játéknak. A játékeszközök kiválasztását a csoportok óvónői végzik, a kiválasztás szempontjait közösen határoztuk meg:

Legyen a játék:

- ♥ esztétikus
- ♥ egyszerű, alakítható
- ♥ lehetőleg természetes alapanyagú
- ♥ jó minőségű
- ♥ fejlesztő hatású
- ♥ megmozgatja a fantáziát
- ♥ méreteiben igazodjék a gyermekhez
- ♥ nem balesetveszélyes,
- ♥ lehetőleg nem tartalmaz káros anyagot
- ♥ könnyen tisztítható

A játékeszközöket a gyermekek számára jól hozzáférhető helyen tároljuk. A gyermekek szabadon választhatják meg, hogy melyik játékszerrel kívánnak játszani és kit választanak társul maguknak a játékban.

Otthonról is szívesen hoznak be puha állatkákat a gyermekek, melynek feltétele, hogy meg kell tanulniuk vigyázni azokra, és tiszteletben kell tartaniuk egymás és az óvoda tulajdonát. A játékok elrakását rugalmasan kezeljük, azokat a játékszereket, melyek közvetlenül nem akadályozzák a más jellegű tevékenységeket (pl. az étkezést), nem fontos mindig elrakni, illetve a különböző építményeket igyekszünk hosszabb ideig megőrizni.

Nyugodt légkör: A kiegyensúlyozott játékhoz nyugodt légkörre van szükség, melynek biztosítása az óvónő feladata.

Hangulatának megfelelően lehetősége van a gyermeknek „nem” játszania is.

Óvodába lépéstől olyan barátságos, nyitott légkört biztosítunk a gyermekek számára, melyben elmélyülten és bátran mernek játékot kezdeményezni.

A szabad játék túlsúlyának érvényesülése kiemelt feladat az óvodában.

Az óvónőnek mindig segítségre készen kell figyelnie a gyermekek játékát, hogy ha a gyermek problémával találja magát szemben, érezze az óvónő jelenlétét, segítségét. Közvetlen beavatkozásra csak a társait állandóan zaklató gyermek esetében van szükség. A feltűnően visszahúzódó, magányos gyermekek esetében az óvónő gyakrabban vesz részt aktívan a játékban.

5.1.2. Az élménynyújtás és tapasztalatszerzés biztosítása

Élmények. Ahhoz, hogy a tapasztalatból élmény legyen, szükséges, hogy az a gyermeket érzelmileg ragadja meg. A játék témáját és tartalmát a környezetből szerzett benyomások, tapasztalatok adják, melyet óvodánkban a következőképpen valósítunk meg:

Igyekszünk számtalan lehetőséget biztosítani a közös élményszerzésre. Ennek érdekében sok sétát, kirándulást szervezünk.

Az óvónők lehetőséget biztosítanak a gyermekeknek, hogy saját maguk készítsék el játékaikat.

5.1.3. A játékfajták legjellemzőbb megjelenési szintjei:

- ♥ gyakorló (érzékszervi, mozgásos vagy funkciós játék)
- ♥ szimbolikus játék
- ♥ szerepjáték
- ♥ konstruáló (alkotó) játék
- ♥ szabályjáték
- ♥ értelmi képesség fejlesztő
- ♥ mozgás fejlesztő

Minden játék alkalmával alkotnak valami újat a gyermekek, ami egy magasabb szint felé vezeti őket.

Fontos feladatunknak tartjuk, hogy játék közben megfigyeljük a gyermekeket.

Az egészségesen fejlődő gyermek játéka elmélyült, ötletgazdag, nyugodt, önálló és örömteli tevékenység.

5.1.4. Kiegyensúlyozatlanságra, sérelemre utaló játékfajták:

- ♥ gátolt játék
- ♥ kényszeres játék
- ♥ kapkodó – felületes játék
- ♥ agresszív – romboló játék

Amennyiben valamelyik gyermeknél a fent említett problémákat észleljük, az okok feltárásához az óvoda pszichológusának segítségét kérjük a szülővel közösen egyeztetve, A szakembert a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat VI. Kerületi tagintézménye biztosítja számunkra.

Az óvodapedagógus feladata

- ♥ Az óvodapedagógus segíti a gyermekek közötti kapcsolatteremtést.
- ♥ Utánozható mintát, élményeket kínál a játéktevékenységekhez.
- ♥ Megteremteni a megfelelő légkört, a feltételeket a különböző játékkformákhoz.
- ♥ Folyamatosan biztosítja a választás lehetőségét az érdekes és szabadon választható tevékenységek között.
- ♥ Vegye figyelembe a csoport összetételét, az egyéni fejlettséget és érdeklődést.
- ♥ Alakítson ki szokásokat és szabályokat, a nyugodt játék érdekében.
- ♥ Az óvodapedagógus feladata az indirekt játékirányítás.
- ♥ Az óvodapedagógus együttjátészó, támogató, serkentő, ösztönző.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- ♥ Szeressenek játszani a gyermekek.
- ♥ Legyenek képesek akár több napon keresztül azonos játéktevékenységben együttesen részt venni.
- ♥ Legyenek képesek önállóan kezdeményezni, szeressék a szimbolikus szerepjátékokat, törekedjenek a normák és a szabályok betartására.
- ♥ legyenek képesek a szerepvállalásra és a szerepek elosztására.
- ♥ Társas viselkedésükben jelenjenek meg a közösség által megkívánt viselkedési normák.
- ♥ Ismert meséket többször dramatizáljanak és bábozzanak.
- ♥ Legyenek képesek bonyolult építmények alkotására.
- ♥ Készítsenek egyszerű, kiegészítő játékeszközöket, melyeket felhasználnak játékaikban.
- ♥ A játék során a társaival cselekvéseit összehangolja.

„A gyermek nem tulajdon! Megtiszteltetés, hogy ránk bízta magát, hogy bevezessük a világba.”

(Popper Péter)

5.2. Verselés, mesélés

Helye a nevelés folyamatában:

- ♥ A vers – mese a fejlődő személyiség formálásának leghatásosabb eszköze.
- ♥ Része az óvodai élet mindennapjait átfogó anyanyelvi nevelésnek is.
- ♥ A tevékenységre óvodánkban helyet és időt biztosítunk ahányszor lehetőség, és igény van rá.
- ♥ A gyermekek számára mondott mese és vers nem egyszerűen csak szórakozási eszköz, hanem a tudat formálásának is jelentős tényezője, mely visszaigazolja szorongásait, egyben megoldást és feloldást kínál.
- ♥ Elmaradhatatlan eleme a kisgyermekek mentálhigiénéjének a mindennapos verselés – mesélés.

Célja:

- ♥ A magyar irodalmi művek felhasználásával hozzájárulunk a gyermekek világképének alakulásához, a nemzeti kultúra alapjainak lerakásához, és megismertetjük a különböző kultúrák mesevilágával.
- ♥ Megalapozzuk a könyvhöz, az irodalomhoz fűződő pozitív érzelmi kapcsolatukat.

Feladata:

- ♥ Fejlesztani a gyermekek beszédképességét, szókincsét.
- ♥ Felkelteni és elmélyíteni a gyermekek irodalom iránti érdeklődését.
- ♥ Szélesíteni a gyermekek látókörét, fejleszteni emlékezetüket, képzeletüket.
- ♥ Irodalmi élménynyújtás.
- ♥ Esztétikai és erkölcsi hatás.
- ♥ Érzelmi, értelmi fejlődés és fejlesztés.
- ♥ Élmények reprodukálása.
- ♥ Mese tudat kialakítása.
- ♥ Humorérzék.
- ♥ Irodalmi fogékonyság megalapozása.
- ♥ Ösztönözni a gyermekeket a saját vers – mese kitalálására.

A fejlesztés tartalma:

Minden óvodai csoportunkban megtalálható a kezdeményezések helyére kialakított kuckó vagy sarok. Az érzelmi ráhangoltságot különböző eszközökkel fokozzuk (pl. gyertya, mécses, mesecsengő, furulya stb.).

Felhasználjuk a népi vers, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei és meséi, a klasszikus és kortárs világirodalmi műveket, népek meséit, verseit.

Törekszünk a felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítására, mert tudjuk, hogy a művészi értékű irodalmi alkotások biztosítják az esztétikai élmény mélységét.

A kiválasztott, játékos mozgásokkal összekapcsolt mondókák, versek, mesék erősítik a környezet megszerettetését, a hagyományápolást, az évszakok szépségének felfedezését.

Az önkifejezés egyik módja a gyermek saját vers és mesealkotása annak mozgással és vers-ábrázolással történő kombinálása.

Lehetőséget biztosítunk a mesék, versek tartalmának dramatizálásához, megteremtjük a bábozáshoz szükséges feltételeket.

Fontos az óvodapedagógus előadásmódja – legyen beleérző, szuggesztív, követésre méltó. A beszédünk modellt jelentsen a gyermekek számára.

Könyvtárunk meglátogatása alkalmával sajátítjuk el a könyvek védelmét, a könyvtár használatát, ezzel kívánunk segíteni a gyermekeknek abban, hogy olvasni szerető kisiskolássá váljanak.

Célunk, hogy a gyermekek becsüljék és tiszteljék a könyveket, tudatosodjék bennük, hogy a könyv a kultúra hordozója.

Az óvodapedagógus feladata

- ♥ Igényes irodalmi anyag összeállítása.
- ♥ Nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése, az irodalmi élmények befogadására.
- ♥ Az anyanyelvi képességek fejlesztése az irodalom eszközeivel.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- ♥ Igénylik és várják a vers és a mesehallgatást.
- ♥ Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak, verselnek.
- ♥ Él bennük annak felismerése, hogy a könyvek hasznos, érdekes olvasmányok forrásai.
- ♥ Játékaikban megjelennek a meseelemek.
- ♥ Tudnak meséket, történeteket kitalálni, mozgással megjeleníteni, kifejezni.
- ♥ Gondosan, megbecsüléssel kezelik a könyveket.
- ♥ Szívesen ismétlik a verseket, mondókákat, rigmusokat a játék és különböző tevékenységek közben.

5.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

„Egy nép, zenei kulturáltságát jelenti, ha a Zene mindenkié”
(Kodály Zoltán)

Helye a nevelés folyamatában:

A zenei nevelésnek sajátos formáló ereje van.

A gyermeki személyiség kibontakoztatásának egyik fontos eszköze a gyermekek zenei képességének fejlesztése.

A zene esztétikum, rend, szükséglet, az óvodáskorú gyermekek érzelmeinek legbensőbb megnyilvánulása.

Célja:

- ♥ Olyan néphagyományokon alapuló zenei anyag kiválasztása és megismertetése, melyen keresztül erősítjük a gyermekek identitástudatát.
- ♥ Legyen öröm számukra az éneklés, a zenehallgatás, a dallam a ritmus szépsége.
- ♥ Keltsük fel zenei érdeklődésüket az élményt nyújtó közös, ének-zenei tevékenységek során.
- ♥ A gyermekeket a külvilágból érkező zenei hatások ellensúlyozásaként megismertetjük hozzájuk közel álló klasszikus zenével.
- ♥ Néptáncsal és népi játékokkal harmonikus, szép mozgásra nevelés, melynek megvalósulási feltétele az óvónő példamutató magatartása.
- ♥ A természeti és társadalmi környezetünk hangjainak, zörejeinek megfigyelése.

Feladata:

A fejlesztés tartalma:

- ♥ Ki kell használnunk, illetve építenünk kell a gyermekből fakadó spontán éneklési vágyra, melynek lehetőséget adnak a különböző tevékenységek.
- ♥ Minden csoportban a gyermekek rendelkezésére állnak az énekes játékokhoz való fejdíszek, kiegészítők, szerepjátszó eszközök illetve ritmushangszerek.
- ♥ Fontos feladat a zene anyanyelv megalapozása, kialakulása.

Az ének, zene és énekes játékok anyagát úgy választjuk ki, hogy hatással legyenek:

- ♥ A csoportban lévő gyermekek ének és mozgásfejlődésére
- ♥ Forgás-, egyensúly és ugrókészség fejlődésére.

A zenei és mozgásanyag válogatásánál tekintettel vagyunk:

- ♥ Saját nemzeti és népi hagyományainkra.
- ♥ Az eltérő kultúrájú gyermekek hagyományaira.
- ♥ A mondókákkal, énekkel összefüggő mozgások kivitelezési nehézségeire.
- ♥ A gyermekek hangterjedelmére, megfelelő hangmagasságra, jó tempó választására.
- ♥ A ritmikus magyar népi mozgáselemek alapjainak játékos megismerésére.
- ♥ Az évszakok, ünnepek, hagyományok játékaiknak megismerésére.

- ♥ A gyermekek társas környezetére, hogy a kiválasztott dalok, játékok feleljenek meg a gyermek játékszervező kedvének, adjanak alkalmat együttes játékokra.
- ♥ Humoros, ölbeli, csipkelődő népi játékok, versek.

Zenei képességek fejlesztése:

- ♥ A zenei kreativitás fejlesztése
- ♥ Éneklési készség
- ♥ Egyenletes lüktetés
- ♥ Zenei formaérzék fejlesztése
- ♥ Zenei alkotókészség
- ♥ Ritmusérzék fejlesztése
- ♥ Hallásfejlesztés
- ♥ Zenehallgatás, népdalok hallgatása
- ♥ Differenciált zenei fejlesztés

A Szív Óvodában, magunkra nézve kötelezőnek tartjuk Forrai Katalin óvodáskorú gyermekek zenei nevelésével kapcsolatos ajánlásait. Az általános gyakorlaton túl, a gyermekek rendelkezésére áll a zenetárunk, klasszikus zenével, népzenevel, gyermekoperával, és más népek zenéivel.

Hagyományosnak mondható a rendszeresen szervezett táncház.

A Zeneiskolával való jó kapcsolatunk eredményeként a gyermekek élő hangszeres bemutatókon vehetnek részt.

A Tóth Aladár Zeneiskola növendékei, tanárukkal közösen szintén rendszeresen tartanak olyan bemutatót, illetve foglalkozást a gyermekek számára, mely új oldaláról világítja meg a zenét, és játékos bevezetést nyújt a zeneelméletbe. Megjelenik az óvodapedagógusok által ismert tevékenységekbe beépíthető néptánc elemek alkalmazása.

Az óvodapedagógus feladata

- ♥ A felhasznált zenei irodalom alapján, igényes zenei anyag összeállítása.
- ♥ A gyermekek zenei képességének és készségének fejlesztése.
- ♥ A zenei hagyományörzés, hagyományápolás.
- ♥ A gyermekek zenei ízlésének formálása.
- ♥ Megfelelő körülmények biztosítása a zenei élmények befogadásához.
- ♥ Az éneklés, a zenei mozgás, a tánc megszerettetése.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

- ♥ Tudjon természetes tempóban járni, segítség nélkül tempót tartani.

- ♥ Énekelje, dúdolja az ismert dallamokat.
- ♥ Felelgetős dalt énekeljen a társával, vagy a csoporttal.
- ♥ Énekeljen vissza dallamot.
- ♥ Különböztesse meg és reprodukálja a halk – hangos, magas – mély, gyors – lassú fogalompárokat dallamban, ritmusban.
- ♥ Fejezze ki cselekvéssel a dalritmust és az egyenletes lüktetést.
- ♥ Tudjon egyszerű táncos mozgásokat végezni helyes testtartással.
- ♥ Törekedjen a tiszta éneklésre.
- ♥ Hallgassa figyelemmel a bemutatott zenét.
- ♥ Énekeljen alkalmi dalokat ünnepkörhöz kapcsolódva.
- ♥ Ismerjen fel dallammotívum alapján hallott dalt.
- ♥ Találjon ki dallamhoz mozgást, játékot.

5.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Helye a nevelés folyamatában:

- ♥ Ez a nevelési terület komplexen kapcsolódik a többi tevékenységformához, szerves része az óvodai nevelés egész rendszerének.
- ♥ Sokszínű nevelési terület, gazdag lehetőséget kínál arra, hogy a testületünk által kidolgozott „Élet-program” sajátos célkitűzéseit e tevékenységformán belül is megvalósíthassuk, a gyermekek építő, ábrázoló, alakító tevékenységét ezek a gondolatok is motiválják.
- ♥ A gyermeki alkotások során, gazdagodik a gyermekek belső képi világa.

Célja:

- ♥ Gyermekeink ismerjék meg a valóság tárgyait, jelenségeit, ki tudják fejezni megfigyeléseiket, elgondolásaikat valamilyen formában és anyagban.
- ♥ Az esztétikai érzék, a szépség iránti vonzódás felkeltésén és fejlesztésén túl fejlődjön aktivitásuk, analízáló – szintetizáló képességük, feladattudatuk, a feladattartás képessége.

Feladata:

- ♥ Az öröklött, vagy veleszületett adottságokat a vizuális kulturáltság gazdagítása révén tanulás, gyakorlás útján képességgé fejlesztjük.
- ♥ A rajzolással, festéssel, plasztikai tevékenységekkel segítjük elő a kéz finommozgásának fejlődését, a szenzomotoros koordinációt, az érzékelés és a mozgás összerendeződését, ami előfeltétele az iskolai írástanulásnak.

- ♥ Az óvodapedagógusok feladata a gyermekeket megismertetni az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás, és kézimunka különböző technikai alapelveivel és eljárásaival.

A fejlesztés tartalma:

A gyermekek közötti képességbeli különbségeket maximálisan figyelembe véve a tevékenységeket úgy tervezzük, hogy ne a csoport egy szintre hozása legyen a cél, hanem minden gyermek önmagához mérten fejlődjön. Sikerélményt biztosítva fogadjuk el a fejlődés nem azonos intenzitású ütemét. Nem fogalmazunk meg külön korcsoportonkénti fejlődésszintet, mert az óvodás éveket komplexen kezeljük. Célunk, hogy minden gyermek rendelkezzen azokkal a képességekkel, melyek alkalmassá teszik őket az iskolakezdsre. A tartalmi munka megvalósítása során fontos, hogy segítsük a szülőket a gyermekek erre vonatkozó életkori sajátosságainak megismerésében, aktivizáljuk őket is, keltsük fel érdeklődésüket a vizuális nevelés különböző tevékenységei iránt.

Tudatosodjon bennük, hogy úgy segíthetik gyermekeik fejlődését, ha figyelemmel kísérik az óvodánkban folyó munkát, s ehhez kapcsolódva, lehetőséget biztosítunk a szülők számára is a különböző technikák elsajátítására (munkadélután, nyílt napok, terézvárosi óvodanapok, stb.).

A Szív Óvoda, kedvező adottságainak kihasználása gazdag lehetőséget kínál arra, hogy néhány tevékenységformában jobban elmélyüljünk. Elő kell segítenünk a gyermekek tér – forma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, komponáló, térbeli tájékozódó, és rendezőképességük alakulását:

Udvarunk adottságai:

- ♥ a homokozó lehetőséget nyújt a sarazásra, mintázásra, rajzolgatásra
- ♥ az udvaron lehetőséget biztosítunk fali rajzok készítésére.

A Városliget közelsége lehetőséget nyújt az élményszerző sétákra, a természetben végezhető megfigyelésekre, levelek, termések gyűjtésére.

Gyakran látogatjuk a múzeumokat.

Megismertetjük gyermekeinkkel a népművészet elemeit, ezáltal a népszokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal is ismerkednek a gyerekek. A szűkebb környezetünk műemlékeinek megismerése által lokálpatriotizmust megalapozzuk.

A Szív Óvodában a vizuális nevelés feladatainak megvalósítása három síkon történik:

- ♥ A mindennapi élet keretein belül kötetlen foglalkozásokon, valamint a játékidőben állandó lehetőségként biztosított tevékenységi formákon keresztül.

- ♥ Fontos jelentőséget tulajdonítunk a tehetséggondozásnak, törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására, a tehetségek bátorítására -tehetségműhely.
- ♥ A nehezebben fejlődő, valamilyen tevékenységben lemaradt gyermekek számára külön mikro csoportos foglalkozásokat szervezünk.

Az óvodapedagógus feladata

- ♥ Megismertetni a gyermekeket a környezetükben található anyagokkal, és a kézimunkák technikai alapismeretével.
- ♥ A feltételek megteremtése.
- ♥ Az alkotóvágy felkeltésétől eljuttatni a gyermekeket az alkotás öröméhez.
- ♥ Fejleszteni a kreativitásukat.
- ♥ Változatos eszközök biztosítása.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

- ♥ Helyesen fogják a ceruzát, helyesen kezelik az ecsetet.
- ♥ Kéz és szemmozgásuk megfelelően koordinált.
- ♥ Kialakul önálló, saját kifejezőmódjuk, stílusuk.
- ♥ Képesek megnevezni az alapszíneket, a sötét és világos színárnyalatokat.
- ♥ Rajzaikban, festményeikben jelezni tudják a térviszonyokat.
- ♥ Emberábrázolásuk felismerhető, tagolttá válik, s egyre több részletet tartalmaz.
- ♥ Megjelennek a mozgásábrázolás jelzései.
- ♥ Egyre nagyobb önállósággal alkalmazzák a megismert technikákat.
- ♥ Saját elképzeléseik alapján díszítenek tárgyakat, készítenek ajándékokat, kiegészítő játékokat.
- ♥ Kinyilvánítják véleményüket a saját és társaik alkotásaival kapcsolatban.
- ♥ Képesek közös alkotásra, együttműködésre.
- ♥ Tudnak formát mintázni megfigyelés és elképzelés alapján.
- ♥ Képesek figyelmüket összpontosítani, él bennük a befejezés igénye.

5.5. Mozgás

Helye a nevelés folyamatában:

- ♥ Az óvodáskorú gyermeket nem lehet elképzelni tartósan nyugalmi állapotban, a testmozgás a gyermekek számára éltető elem.
- ♥ Az óvodások legjellemzőbb tulajdonságának a személyiség fejlődését döntően meghatározó mozgékonyágukat, mozgásos aktivitásukat kell tekintenünk.

Célja:

- ♥ A mozgás gyakorlati tevékenysége során ki kell elégítenünk a fejlődést sarkalló mozgásigényt, és tudatos mozgásigénnyé kell alakítanunk.
- ♥ A programunk sajátos arculatából következően a hagyományos mozgásfejlesztésen túl kiemelt szerepe van a természetben történő mozgásnak, mely kirándulások, séták, túrák alkalmával érvényesül.
- ♥ Célunk a rendszeres mozgással megalapozni egy egészséges életvitelt.

Feladata:

- ♥ A szervezet sokoldalú fejlesztésének segítése.
- ♥ A testi képességek fejlesztése.
- ♥ A mozgásműveltség segítése.
- ♥ A mozgásigény felkeltése, kielégítése.
- ♥ Az ellenálló képesség növelése, az egészségmegőrzés érdekében.
- ♥ A kellemes fizikai fáradtság, a hétköznapiól eltérő környezet, jó hangulat szolgálja a gyermekek lelki feltöltődését.
- ♥ Az erő és állóképesség, ügyesség, akarat, kitartás fejlesztése.
- ♥ Az egészséges versenyszellem kialakítása, a balesetmentes versengés.
- ♥ a rendszeres egészségfejlesztő testmozgás a gyermekek egyéni szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok a pszichikus készségek és képességek kialakulásának, formálásának és fejlesztésének fontos eszköze.

A fejlesztés tartalma:

A gyermekek nagymozgásának fejlesztésére lehetőség nyílik az udvarunkon és a tornatermünkben, ahol különféle mozgásfejlesztő eszközök állnak rendelkezésünkre. A mozgásos tevékenységeket és az eszközöket az óvodapedagógus a gyermek életkorához, fejlettségi szintjéhez és a csoportok összetételéhez igazítja. Tornatermünk jól felszerelt, a sokoldalú mozgást változatos tornaszerekkel biztosítjuk a gyermekeink számára. A kötelező mozgás anyagába tartásjavító és lúdtalpmegelőző gyakorlatokat építünk be, valamint kiemelt szerepet kap az egyensúlyérzék fejlesztése, a szem – kéz, szem – láb koordináció differenciálódása. Óvodánkban rendszeresen szervezünk programokat részben szülők bevonásával is (Terézvárosi óvodanapok, Őszi sportnap, Mikulás-kupa). A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek.

Az óvodapedagógusok feladata

- ♥ A mozgásos feladatok kiválasztásával a fejlettségi szint figyelembevételével.
- ♥ Balesetmentes mozgás biztosítása.
- ♥ Egyéni szükségleteknek megfelelő mozgásigény kielégítése.
- ♥ Az egészséges versenyszellem kialakítása.
- ♥ A mozgáskultúra fejlesztése.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

- ♥ A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak.
- ♥ Kialakul a gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyészlelése.
- ♥ Tudnak térben tájékozódni.
- ♥ Mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik.
- ♥ Növekszik teljesítő és ellenálló képességük.
- ♥ A mozgásos játéktevékenységek közben figyelnek társaikra.

5.6. A külső világ tevékeny megismerése

Helye a nevelés folyamatában:

- ♥ A környezettel való ismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat. Általa a gyermekek az őket körülvevő és a tágabb természeti, társadalmi környezetről olyan tapasztalatokat gyűjtenek, amelyek – az életkoruknak megfelelően – a biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz nélkülözhetetlenek.
- ♥ Fontos a gyermekek intellektuális érzelmeinek a fejlesztése, ezért ha építeni tudunk a gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére, az egyre inkább tartós személyiségjeggyé válik.
- ♥ A felfedezés, a tudás öröme fokozza a gyermek akaratát, önbizalmát, kitartóbbá válik a feladatok megoldásában, ezáltal önfegyelme is erősödik.
- ♥ Az állat és növényvédelem elfogadtatásával képessé tesszük a gyermekeket arra, hogy a természet életébe ne kívánjanak beavatkozni.
- ♥ A matematikai nevelést folyamatként értelmezzük, a környezet megismerése során. Anyagát elsősorban nem ismeretek alkotják, hanem gondolkodásfejlesztést jelent, cselekvéses és gondolati tevékenységet tartalmaz.

Feladata:

- ♥ A környezeti értékek felismerése – tudatformálás.
- ♥ A környezeti fogalmak tisztázása – ismeretszerzés.

- ♥ Olyan képességek kialakítása, melyek szükségesek az ember kultúrája és környezete megértéséhez.
- ♥ Pozitív viszonyok kialakítása – attitűdök formálása.
- ♥ A környezetorientált magatartás kialakítása értékrend – értékelés.
- ♥ Környezeti minőségjavítás, tudatos, felelősségteljes cselekvés – aktivitás.
- ♥ A környezettudatos magatartás megalapozása.

A fejlesztés tartalma:

Programunk, az „Élet – program” nem más, mint egy tudatformáló, tapasztalatszerzésre épülő, ismereteket gyűjtő, a gyermekek környezethez való pozitív viszonyát alakító, pozitív szokásokon keresztül formálódó magatartás kialakítása.

Céljaink elérése érdekében óvodánkban alkalmazzuk az elemi tudományos megismerési módszereket, amelyhez biztosított a megfelelő eszköztár (nagyítók, mikroszkópok, távcsövek, iránytűk, térképek, video – kazetták, gyermekek számára kiadott tudományos ismeretterjesztő könyvek).

Az óvodapedagógus a gyermekek számára könnyed, vidám, játékos tevékenységeket kezdeményeznek.

Ezeket a személyes tapasztalás, vizsgálódás, a kötetlen szemlélődés jellemzi.

Ezek a tevékenységek illetve foglalkozások tartalmazznak:

- ♥ Különbségekre, hasonlóságra, csoportosításokra irányuló kereséseket.
- ♥ Ítéletalkotásokat, relációk feltárását.
- ♥ Konkrét és fél absztrakt fogalmak megalkotását.
- ♥ Kapcsolatok kiépítését.
- ♥ Oksági kapcsolatok keresését.

A környezeti nevelés ismeretrendszerének kialakítása ökológiai szemléleten alapuló ismeretszerzéssel történik. Törekszünk arra, hogy az ismeretek segítsék elő a környezet egészének megértését és tartalmazzanak alapvető tényeket, összefüggéseket, problémákat és az ezzel kapcsolatos megoldásokat. Olyan ismereteket nyújtunk, amelyek valódiak, realisztikusak és megfelelnek az óvodás korosztálynak, de megalapozzák a világnézet, a kultúra, családi kultúra, a néphagyományok, és a nemzeti értékrend alapvető elemeit.

Alkalmazzuk az elemi tudományos megismerési módszereket:

- ♥ megfigyeléseket, ahol tapasztalhatják az általuk végzett munka eredményeit
- ♥ vizsgálatokat
- ♥ összehasonlításokat
- ♥ méréseket
- ♥ kísérleteket
- ♥ modellezéseket

Programunk és céljaink megvalósulásának érdekében az átlagostól, illetve a szokásostól eltérően több kirándulást, sétát, túrát szervezünk, melyeken az alábbi külön feladatok érvényesülnek.

- ♥ növénymegfigyelés, gyűjtés
- ♥ fák megfigyelése
- ♥ állatmegfigyelés

Társadalmi környezetünk tágabb megismerésére szolgálnak a tárlat és múzeumlátogatások.

Kiemelt figyelmet fordítunk a világnapok megünneplésére

Madarak és fák napja	május 10.
Víz napja	március 22.
Föld napja	április 22.
Környezetvédelmi Világnap	június 5.
Autómentes Világnap	szeptember 22.
Állatok világnapja	október 04.
Fogyatékkal élők napja	december 04.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ♥ Tapasztalatok és ismeretszerzés lehetőségeinek biztosítása.
- ♥ Biztonságos életvitel szokásainak alakítása, erősítése.
- ♥ A természeti és társadalmi környezet értékeinek megőrzésére és megóvására nevelés.
- ♥ Megteremteni a tapasztalat és ismeretszerzés lehetőségeit.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

A gyermekek ismerik:

- ♥ lakcímüket, szüleik foglalkozását,
- ♥ az elemi közlekedési szabályokat, a vízi, a légi és a szárazföldi közlekedési eszközöket,
- ♥ a környezetükben lévő néhány intézmény rendeltetését,
- ♥ környezetük színeinek sötét és világos változatát,
- ♥ a testrészeket, testápolási teendőiket,
- ♥ a napszakokat,
- ♥ a növény szót, annak tágabb jelentését, fejlődését, a velük kapcsolatos munkákat,
- ♥ az állatokat, különös tekintettel a Magyarországon őshonos állatok néhány fajtáját,
- ♥ szerezzenek olyan matematikai jellegű tapasztalatokat, melyek a környező valóságban találhatók,
- ♥ legyenek képesek halmazokat képezni a megadott szempontok alapján,
- ♥ tudjanak ítéleteket alkotni,
- ♥ kialakul a biztos számfogalmuk és térszemléletük,

- ♥ szívesen játszanak matematikai játékokat,
- ♥ szeressék meg a matematikát,
- ♥ ismerjék fel a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat.

5.7. A munkajellegű tevékenységek

Helye a nevelés folyamatában:

- ♥ A munka az ember számára természet adta szükségszerűség.
- ♥ A játékban megtalálhatóak a munkára nevelés elemei, pl. munkafolyamatok és mozdulatok utánzása, játékszerek gondozása.
- ♥ A gyermekek munkáját a nevelés céljai határozzák meg.
- ♥ A munkára nevelés minden tevékenységben napi rendszerességgel nyomon követhető, sokrétű kapcsolatban áll minden nevelési területtel.
- ♥ Tervezése, szervezése automatikusan kapcsolódik a különböző tevékenységi formákhoz.

Célja:

- ♥ A különböző munkafajták végzése során, gyermekeink feladattudatának, felelősségérzetének megalapozása, fejlesztése.

Feladata:

- ♥ Fejlődjön a gyermekek önállósága, kitartása, önértékelése.
- ♥ A gyermeki munkát a jártasság és a készség fokára kell emelni.

A fejlesztés tartalma:

A munka olyan tevékenységi forma, mely gyakorlása során a gyermekek önállósága, tapasztalatszerzése, a természeti környezet megismerése folyamatosan bővül, illetve fejlődik.

Az óvodában végzett gyermekmunka tartalmánál fogva három csoportra osztható:
Önkiszolgáló munka: ha kialakítjuk a gyermekben az önmagával szembeni igényességet, környezetéhez is így viszonyul majd.

Közösségért végzett munka, alkalomszerű munka: elősegíti a közösségi szellem, illetve tudat kialakulását, a mások iránt érzett felelősség, toleráns viselkedés alapjainak lerakását.

Növény és állatgondozás: teljesen átszövi a mindennapokat. Ez a tevékenység már önmagában is szemléletesen, tapasztalatok nyújtásával erősíti az élő és élettelen környezet iránti felelősséget.

Mindhárom munkafajta végzése során érvényesül az „Élet-program” filozófiája, így a fejlődés várható jellemzői a különböző nevelési területeknél illetve tevékenységformáknál jelentkeznek.

Az óvodapedagógus feladata

- ♥ A munka jellegű tevékenységek fokozatos bevezetése, megismertetése, a gyermekek egyéni képességének figyelembevételével.
- ♥ A feladatok pedagógiailag tudatos megszervezése.
- ♥ A munkavégzéshez szükséges képességek és készségek kialakítása - felelősségtudat, felelősségérzet, kitartás, önállóság, önértékelés.
- ♥ A gyermekek egyéni képességeinek megfelelő reális és fejlesztő határú értékelése.

5.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre, az óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvónők által kezdeményezett foglalkozásokon és időkeretekben valósul meg.

A gyermek cselekvő aktivitását felhasználva biztosítjuk a közvetlen, valamennyi érzékszervét foglalkoztató tapasztalás lehetőségét képességeik optimális fejlesztését.

Kielégítjük az érdeklődésüket, rávezetjük őket a gondolkodás örömeinek átélésére, az alkotásra, az emberi és tárgyi környezet szépségének felfedezésére.

A tanulás idejét a gyermekek képességeitől és motiválhatóságuktól függően, differenciáltan kezeljük. Figyelembe vesszük a gyermekek előzetes ismereteit, tudását.

A tanulás formái:

- ♥ az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása
- ♥ a cselekvő tanulás
- ♥ a spontán játékos tapasztalatszerzés
- ♥ a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- ♥ az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés
- ♥ a gyakorlati probléma- és feladatmegoldás
- ♥ az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló tanulás.
- ♥ játékos cselekvéses tanulás

A tanulás során pontossá válik észlelésük, érzékelésük, megfigyelő-képességük. Tartóssá válik a figyelmük, az emlékezetük, gazdagodik fantáziájuk.

Az óvodapedagógus feladata

- ♥ A különböző tanulási tevékenységek irányítása során, az egyéni képességeknek megfelelő pozitív értékeléssel segítse a gyermekek személyiségének kibontakoztatását.
- ♥ Ismerje meg és alkalmazkodjon a gyermekek egyéni fejlődési üteméhez.
- ♥ A tanulási tevékenység során alkalmazza az egyéni, differenciál bánásmódot.
- ♥ Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakoztatását.

A tanulás során érvényesül az „Élet-program” filozófiája, így a fejlődés várható jellemzői a különböző nevelési területeknél illetve tevékenységformáknál jelentkeznek.

6. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

1. gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségleteit kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a térbeli észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a térbeli tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,

- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,

- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb - szükség szerint kreatív - elvégzésében nyilvánul meg; kitarlásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

- hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

4. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.

5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

7. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység a Szív Óvodában

„A gyermek gyermekkorra boldog legyen, és hogy saját, valamint a társadalom javára élvezze azt”.

(ENSZ 1959. évi nyilatkozata)

A gyermek szociális válsághordozó. A kedvezőtlen szociális, gazdasági, családi hatások, az érték és a normaválság miatt növekszik a feszültség szintje és csökken a feszültségtűrő képesség, ami otthon érezteti a hatását és leggyakrabban a gyermekeken vezetődik le.

A család életszínvonalának drámai csökkenése veszélybe sodorhatja a kisgyermek nyugodt fejlődését. Napjainkban elsősorban a deviáns családi légkör, elhanyagolt, széthullott család vagy jelentős nevelési hibák miatt válik a gyermek veszélyeztetetté.

A veszélyeztetettség: olyan - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

A gyermek hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetének fennállását a gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálásával egyidejűleg kérelemre, külön döntésben állapítja meg.

Az óvodai gyermekvédelemben az első legfontosabb jelzőrendszer, hiszen a gyermek minden problémája itt érzékelhető először.

A gyermekvédelmi munka koordinálását a gyermekvédelmi felelős látja el a törvényi háttérnek megfelelően.

Cél:

- ♥ A gyermekek érezzék jól magukat a Szív Óvodában a társaik és a felnőttek között egyaránt.
- ♥ A veszélyeztetett, a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek életének segítségével igyekszünk megakadályozni a szocializációs problémákat.
- ♥ A nyilvántartásba vett gyermekek személyisége kiteljesedjék, és önmagukhoz mértén fejlődjék.
- ♥ A veszélyeztetett gyermekek körének meghatározása.
- ♥ a területileg illetékes önkormányzat jelzése alapján hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek támogatása, a segítségnyújtás formáinak felkutatása, a családok informálása.

Feladat:

- ♥ A gyermek és a családok segítése.
- ♥ Kapcsolattartás a megfelelő szakemberekkel.
- ♥ A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását.
- ♥ Hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migránsok) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Az óvodavezető feladatai

- ♥ A gyermekvédelmi esetekben az óvoda vezetője köteles intézkedni.
- ♥ Begyűjti az információkat, az óvodapedagógus a gyermekvédelmi felelős jelzésére felveszi a kapcsolatot a megfelelő segítő szolgálattal.

A Gyermekvédelmi felelős feladatai

- ♥ Megfelelő információk gyűjtése, a kiváltó okok feltárása.
- ♥ Ügyintézés.
- ♥ Belső információ áramoltatása.
- ♥ Feladatok koordinálása.
- ♥ Együttműködés a szülőkkel, családokkal.
- ♥ Tájékoztatás a segítő szolgáltatások lehetőségéről.
- ♥ Segítségadás a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek, családok számára.
- ♥ Kapcsolattartás:
  - az óvodapedagógusokkal,
  - a szülőkkel,
  - az óvodavezetővel,
  - az intézmény fenntartójával,
  - óvodaorvossal,
  - védőnővel,
  - Pedagógiai Szakszolgálattal,
  - Terézvárosi Gyermekjóléti Szolgálattal,
  - Terézvárosi Családsegítő Szolgálattal,
  - Gyámhivatallal,
  - szükség esetén más területileg illetékes Gyermekjóléti Szolgálattal.
- ♥ Az egészségügyi gondok feltárása.
- ♥ Nevelési problémák feltárása.

Az óvodapedagógusok feladatai a gyermekvédelmi munkában

- ♥ A veszélyeztetett gyermekek kiszűrése, jelzése a gyermekvédelmi felelős felé.
- ♥ Információ gyűjtése a szülőktől, segítségnyújtás.
- ♥ Kölcsönös bizalomra épülő kapcsolat kialakítása a szülőkkel, a pozitív attitűd, a tolerancia, a tapintat az egyéni bánásmód alkalmazásával.
- ♥ Mentális megsegítés.
- ♥ Folyamatos kapcsolattartás a veszélyeztetett családokkal.
- ♥ A probléma megoldásának figyelemmel kísérése.
- ♥ A probléma diszkrét kezelése, a törvényben előírt titoktartási kötelezettség betartása.

Veszélyeztetettségre utaló jelek:

- ♥ Testi és pszichés fejlődés zavarai a személyiségfejlődésben.

- ♥ Öröklött vagy szerzett organikus károsodás.
- ♥ Helytelen családi nevelés (deviáns család, erkölcstelen szülői magatartás, bűnöző életmód, italozó szülők).
- ♥ Beilleszkedési zavarok, rossz szociális kapcsolatok.
- ♥ Megromlott családi kapcsolatok.
- ♥ Bántalmazás, testi, lelki, erőszak.
- ♥ Rendszeretlen óvodába járás.
- ♥ Motivátlanság.
- ♥ Pszichés magatartási zavar (labilitás), alacsony önértékelés.
- ♥ Szorongás, agresszió.
- ♥ Jövőkép hiánya (érdektelenség, közömbösség, céltalanság, befelé fordulás).
- ♥ Helytelen, egészségtelen életvitel (napirend hiánya, alvászavar, táplálkozás helytelensége).
- ♥ Nevelési hiányosságok, túlzottan engedékeny szülői magatartások.

Szociális hátrányok enyhítésének formái:

- ♥ A szülők tájékoztatása a fenntartó által nyújtható anyagi támogatások lehetőségeiről.
- ♥ Az államilag biztosított étkezési kedvezmény igénybevételére felhívjuk a szülők figyelmét.

Alapfeltételnek tekintjük a gyermekek személyiségének, családi hátterének, környezetének megismerését. Családlátogatások alkalmával láthatjuk a gyermekeket saját környezetükben, segíti az elfogadás és megértés folyamatát.

Fontos feladatunknak tartjuk a vészhelyzetek felismerését, és azok elhárításának lehetőségét.

A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység a Szív Óvodában összehangolva történik. A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekeket kiemelt figyelem veszi körül minden óvodai dolgozó részéről.

8. Az ellenőrzés és értékelés rendszere

- ♥ Kötelező dokumentációk
- ♥ Csoportnapló
- ♥ Megnyitás helye, lezárás helye, időpontja
- ♥ Óvodavezető aláírása, körbélyegző
- ♥ Pedagógiai program neve
- ♥ Csoport megnevezése
- ♥ Csoport óvodapedagógusai, pedagógiai munkák közvetlenül segítők
- ♥ Óvoda neve, címe, OM azonosítója, nevelési év

- ♥ Névsor
- ♥ Jel
- ♥ Életkor, nem szerinti megoszlás, bölcsődéből jött gyerekek
- ♥ SNI gyermekek száma
- ♥ Tanköteles korú gyermekek nyilvántartása
- ♥ Vezetői ellenőrzés, hivatalos látogatások, látogatás célja, időpontja, látogató neve
- ♥ Szervezési feladatok
- ♥ Tervezett programok
- ♥ Nevelés tervezése- értékelés
- ♥ Napirend
- ♥ Tanulás tervezése - Tematikus, heti terv
- ♥ Heti rend

Mulasztási napló

- ♥ Intézmény neve, OM azonosító, hosszú bélyegző lenyomata
- ♥ Gyermekek neve
- ♥ Születési helye, ideje
- ♥ Lakcíme
- ♥ Szülők neve
- ♥ Állampolgársága
- ♥ OM azonosítója
- ♥ Felvétel időpontja
- ♥ SNI- s gyermekek esetében SNI kód, kontroll vizsgálat időpontja

Gyermekek étkezésének nyilvántartása

- ♥ Csoport megnevezése, nevelési év
- ♥ Óvodában étkező gyermekek naprakész nyilvántartása

Gyermekek fejlődési naplója

- ♥ Anamnézis lap
- ♥ Megfigyelési, mérési lap
- ♥ Fogadóórák, szülő aláírása

Ajánlott dokumentációk

- ♥ Hospitálások lejegyzése
- ♥ Egyéni fejlesztési terv készítése
- ♥ Vázlatok készítése a tevékenységekhez

8.1. A dokumentációk ellenőrzési rendje

Az eredményes nevelőmunka érdekében szükséges a csoportok alapidokumentumainak folyamatos ellenőrzése, értékelése.

Az alapidokumentumok ellenőrzése a vezető feladata, az ellenőrzési tervben rögzített szempontok alapján. Alkalmoszerű ellenőrzést a problémák feltárására és megoldására bármikor végezhet.

Ebben segítségére lehetnek: vezető helyettes, munkaközösség vezetők, mentorok, BECS tagok.

Szintén az előbb említett személyek ellenőrzése alá tartozik minden olyan program, vagy tevékenység, mely az óvoda életével és működésével kapcsolatos.

Alapidokumentumok:

- ♥ Csoportnapló
- ♥ Felvételi-és mulasztási napló
- ♥ Étkezés nyilvántartása
- ♥ A gyermekek egyéni fejlődését tartalmazó dokumentumok

Belső Ellenőrzési Csoport

A pedagógusok előmeneteli rendszeréhez kapcsolódóan a pedagógiai munka ellenőrzése, véleményezése.

Elemei: Pedagógus

Vezető

Intézményi önértékelési rendszer kialakítása, működtetése, tájékoztatás, kapcsolat a tanfelügyelettel és minősítési rendszerrel.

Az önértékeléshez kapcsolódó dokumentumok kidolgozása.

8.2. A gyermek fejlődésének nyomon követése, mérése, értékelése

A gyermekekről óvodába lépéskor anamnézis lapot készítünk a szülő segítségével. A fejlődésüket folyamatos megfigyeléssel követjük nyomon, melyeket félévente írásban rögzítünk, és személyes fogadóórán megbeszélünk a szülőkkel. Formája minden csoportban egységes.

A szülők beleegyezésével 2016-tól már 3 éves korban logopédiai mérést készít a logopédus, a fejlesztő pedagógusunk pedig az iskolába menő gyerekeknél készít képességbeli felmérést. Ennek eredményeit megbeszéljük a csoportos óvodapedagógusokkal és a szülőkkel is egyéni fogadóóra keretében. Az óvodapedagógusok ezeket az eredményeket is figyelembe véve fejlesztik a gyermekeket. Nagycsoportosoknál szülői kérdőív kitöltése alapján és az óvodapedagógusok véleményét figyelembe véve a tehetség ígéretek beazonosítása is megtörténik.

A gyermekek fejlődésének értékelésekor az alábbi szempontok érvényesüljenek:

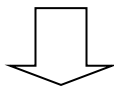
- ♥ Az óvodába érkező gyermekek képességeinek felmérése.
- ♥ A képességek ismeretében a fejlesztés megtervezése, elért eredmények értékelése, további fejlesztés meghatározása figyelembe véve a különleges gondozást igénylő gyermekeket.
- ♥ A gyermek fejlődésében bekövetkezett rendkívüli változást mielőbbi ok feltárás követi, amennyiben szükséges szakember segítségének igénybe vételével.
- ♥ Az alaposan vezetett fejlődési napló irányt mutat abban, hogy a gyermek óvodáskor végére alkalmas lesz-e a iskolai életre.
- ♥ A fejlődést elősegítő intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat írásban kell rögzíteni.
- ♥ SNI- s gyermekek fejlesztési tervét szakember irányításával, vele együtt működve közösen készítjük el.

A törvényi előírásoknak megfelelően amennyiben a gyermek fejlődésében a normálistól eltérő változást észlelünk, kérjük a szülővel egyeztetve a gyermek szakértői vizsgálatát. Iskolába készülő gyermekek esetében amennyiben az óvodapedagógus/szülő számára nem egyértelmű az iskolaérettség, iskolaérettségi vizsgálatot kezdeményezünk.

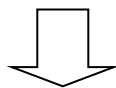

9. A Szív Óvoda szakmai dokumentumainak egymásra épülése

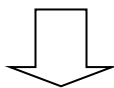
Az Óvodai nevelés országos alapprogramja

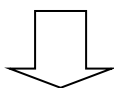
„Élet-program” Kapcsolódó dokumentumok:
SZMSZ, Házi rend

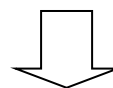
Az óvoda éves munkaterve és értékelése
Készíti az óvoda vezetője

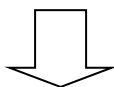
Éves tanulási terv
Időkeret: 1 év
Készítik: a csoportos óvónők
Ellenőrzi: az óvoda vezetője

A gyermekcsoport csoportnaplója
Időkeret: 1 év
Készítik: a csoportos óvónők
Ellenőrzi: az óvoda vezetője

Egyéni fejlődést nyomon követő napló,
egyéni fejlesztési tervek folyamatosan
Készítik: a csoportos óvónők
Ellenőrzi az óvoda vezetője

Tevékenységek fejlesztési terve /SNI/
Időkeret: 1 hónap
Készítik: a csoportos óvónők
Ellenőrzi: az óvoda vezetője

**Harmonikusan fejlődő gyermekek nélkül nincs bizalomra érdemes jövő,
s nincs emberarcú társadalom sem. A gyermek ugyanis magával viszi
azt a toleranciát, vagy intoleranciát, melyet kisebbségként
gyermekkorában megélt, megtapasztalt, s eszerint fog felnőttként
viselkedni, így fog empátiával és segítőkészséggel vagy elutasítással és
elfordulással a nálánál gyengébbekhez viszonyulni.**

Budapest, 2016. augusztus 24.

Szakácsné Nagy Zsuzsanna
Óvodavezető

10. Irodalomjegyzék

Az óvodai nevelés országos alapprogramja: 363/2012. (XII. 17.) Kormány Rendelet módosítása: 137/2018. (VII. 25.)

Loránd Ferenc	Bevezetés a pedagógiába Szemelvénygyűjtemény – Egyetemi jegyzet OKKER Oktatási Iroda 1997.
Gordon W. Allport	A személyiség alakulása Gondolat Kiadó Budapest 1985.
Imre Sándor	Neveléstan STUDIUM Kiadó Budapest 1995.
B. Méhes Vera	Az óvónő és az óvodai játék Tankönyvkiadó 1982.
Porkolábné Dr. Balogh Katalin	Komplex Prevenációs Óvodai program „Kudarccal az iskolában” VOLÁN HUMÁN Oktatási és Szolgáltató RT 1997.
Dankó Ervinné dr. Dr. Pereszlényi Éva	JMK Óvoda Módszertani útmutató I. Kötet ALCIUS BT Budapest 1998.
Bartha Jánosné Láda Bálintné	Legyen a jó modor mindennapi ékességünk Hajdú-Bihar megyei Pedagógiai Intézet Debrecen 1995.
Nagyné Jánosi Éva Kövérné Toldi Zita	Pedagógiai programkészítés az óvodában Debrecen 1996.
Mályva Alkotóközösség	Mályva Program és Gyakorlat VOLÁN HUMÁN Oktatási és Szolgáltató RT. 1998.
Labanc Györgyi	Óvodások környezeti nevelése Réce-füzetek 5. Alapítvány a Magyarországi Környezeti Nevelésért Budapest 1998.
Losonczi Mihályné	Az óvodai anyanyelvi nevelés továbbfejlesztése

	Tanítóképző Főiskola Kecskemét 1989.
Dr. Gósy Mária	Beszéd és óvoda NIKOL GMK 1997.
Gerencsér Attila	Módszertani segédanyag az Óvodai Nyelvi Kommunikációs Programhoz Debrecen 1994.
Dankó Ervinné Dr.	Az óvodai irodalmi nevelés kérdései korunkban DINASZTIA Kiadó Budapest 1993.
Nagy Jenőné	Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel Szolnok 1997.
Nagy Jenőné	Óvodai programkészítés, de hogyan? Országos Közoktatási Intézet Budapest
Forrai Katalin	Ének az óvodában Zeneműkiadó Budapest 1975.
Falvay Károly	Ritmikus mozgás, énekes játék Országos Pedagógiai Intézet Iskolafejlesztési Központja és a szerző közös kiadása
Herczog Mária	A gyermekvédelem dilemmái Pont kiadó 1997.
Strauszné Simonyi Erzsébet	Az iskolai gyermekvédelem helye a gyermekvédelem rendszerében Fővárosi Pedagógiai Intézet Budapest 1997.
ENSZ	Gyermeki jogok
Dr. Tótszöllősyné, Varga Tünde	Mozgásfejlesztés az óvodában (1994. FER-CO Kft., OFSZET Kft.)
Közoktatási Törvény Módosítása	2003. 09.01.
2011. évi CXCV. Törvény a köznevelésről	2012. A pedagógiai program felülvizsgálata Az emberi erőforrások miniszterének 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelete, A pedagógiai program felülvizsgálata, Az emberi erőforrások miniszterének

20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelete a nevelési-oktatási intézmények működésének és a köznevelési intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról alapján A pedagógiai program felülvizsgálata Az emberi erőforrások miniszterének 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelete a Sajátos Nevelési Igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos Nevelési Igényű tanulók Iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

2013. évi CXXXVII. Törvény a Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. Törvény módosításáról

Az „Élet – program” megvalósításához szükséges eszközök jegyzéke

Az eszköz megnevezése	Az eszköz megtalálhatósága
Az „Egészségesebb Óvodák Nemzeti Hálózata” kiadványai.	Az óvodavezetői iroda, könyvtár
A „Környezetünkért” óvodai egyesület kiadványai	Az óvodavezetői iroda, könyvtár
A „Magyar Madártani Egyesület” kiadványai	Az óvodavezetői iroda, könyvtár
Növényházak	Első udvar Valamennyi csoport
Madáretetők	Első udvar – hátsó udvar
Akváriumok	Valamennyi csoport
A mikrovilágunkat felfedező eszközök	Valamennyi csoport
Távcsövek	5. csoport
Mikroszkóp	Valamennyi csoport
Nagyítók	Valamennyi csoport
Íránytűk	Valamennyi csoport
Bogárgyűjtő készletek	Valamennyi csoport
Térképek	Valamennyi csoport
Könyvek	Valamennyi csoport
A szelektív hulladékgyűjtés kellékei	Az első lépcsőház
Készségfejlesztő játékok	Valamennyi csoport Első udvar – hátsó udvar Tornaterem
Kerékpárok, rollerek	Első udvar – hátsó udvar
Tornapad	Tornaterem
Tornaszőnyeg	Tornaterem
Bordásfal	Tornaterem
Óvodai többfunkciós mászó készlet	Tornaterem
Egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	Tornaterem Fejlesztő szoba Logopédia Valamennyi csoport Udvar
Mozgáskultúrát, mozgásigényt, mozgásfejlődést segítő eszközök	Tornaterem Fejlesztő szoba Logopédia Valamennyi csoport Udvar

Az eszköz megnevezése	Az eszköz megtalálhatósága
Maxi mozgáskotta készlet	Tornaterem
A magyar népi kultúra bemutatását szolgáló művészeti albumok, zenehordozók, CD, DVD.	Valamennyi csoport Könyvtár
A más népek kultúráját bemutató művészeti albumok, zenehordozók, CD, DVD	Könyvtár Valamennyi csoport
A klasszikus, polgári kultúra bemutatását szolgáló művészeti albumok, zenehordozók, CD, DVD	Könyvtár Valamennyi csoport
Táncruhák, kiegészítők, népi hangszerek, ritmushangszerek (minden gyermek számára), készségfejlesztő játékok	Tornaterem Valamennyi csoport
Kézműves műhely – szövokeretek, hímző rámpák, természetes alapanyagok körmöcske, varrógép, varróeszközök	Kézműves műhely Valamennyi csoport
A szociálisan rászoruló gyermekeknek megszervezett fejlesztő foglalkozások eszközei	Fejlesztő szoba Logopédia Valamennyi csoport
Az érzékelést és az észlelést fejlesztő speciális játékok	Tornaterem Fejlesztő szoba Logopédia Valamennyi csoport
Az Illemerke program kellékei	Valamennyi csoport
Az egészséges táplálkozáshoz szükséges eszközök: gyümölcscentrifuga, gyümölcsaszaló, teafőzők, kenyérsütő gép	Valamennyi csoport Konyhák

11. Legitimációs záradék

Véleményezte és elfogadta a szülők részéről: 2016. szeptember 1.
Iktatószám: I-4/114/2016.

Véleményezte és elfogadta a Szív Óvoda nevelőtestülete: 2016. augusztus 29.
Iktatószám: I-6/1/368/2016.

Érvényességi rendelkezés a nevelőtestület határozata alapján

„Élet – program” életbe lép: 2016. szeptember 1.

Az „Élet – program” módosításának feltételei:

A program módosítását a döntés-előkészítő, véleményező és elfogadó testületek közül bármelyik kezdeményezheti a nevelőtestület felé szóban és írásban. A nevelőtestület a módosítási javaslatot a fennálló jogszabályok értelmében véleményezi, illetve dönt a módosítás elfogadásáról.

A módosítás lehetséges indokai:

- ♥ Az „Élet – program” tartalmát érintő törvényi változás.
- ♥ A fenntartónak a **Szív Óvodát** érintő rendeletének változása.
- ♥ Alapító okirat módosítása.
- ♥ Az óvoda vezetésében történt személyi változások.
- ♥ A nevelőtestület kezdeményezése.
- ♥ A Szülői szervezet kezdeményezése.
- ♥ Előre nem látható okok.

Az „Élet – program” hivatalos tárolási helye:

- ♥ Az óvoda könyvtára,
- ♥ az óvodatitkár irodája,
- ♥ az óvodavezető irodája.

Az „Élet – program” olvasható:

- ♥ www.terezvaros.hu.
- ♥ www.szivovoda.hu.

Terézvárosi Önkormányzat Szív Óvoda
1063 Budapest, Szív utca 6.
OM: 034348
Iktatószám:

Jegyzőkönyv

Készült: Budapest, 2018. augusztus 31.

Helyszín: Terézvárosi Önkormányzat Szív Óvoda
1063 Budapest, Szív utca 6.

Tárgy: A Terézvárosi Önkormányzat Szív Óvoda Pedagógiai Programjának elfogadása /”Élet Program”/

Jelen vannak: Az intézmény nevelőtestületének tagjai 10 fő (jelenléti ív mellékelve)
Az óvoda vezetője   Szakácsné Nagy Zsuzsanna

1. Az óvoda vezetője Szakácsné Nagy Zsuzsanna köszönti a nevelőtestület tagjait. Megállapítja, hogy a testület határozatképes, a pedagógusok 100 %-a jelen van.

Felkéri Németh Zsófia óvodatitkárt a jegyzőkönyv vezetésére.
A nevelőtestület kézfeltartással, egybehangzóan (11 igen) elfogadja.

Felkéri Csátiné Borbás Andreát és Olasz Péternét a jegyzőkönyv hitelesítésére.
A nevelőtestület kézfeltartással, egybehangzóan (11 igen) elfogadja.

2. Az óvoda vezetője törvényi kötelezettségnek megfelelően, előzetes vélemény kialakításához, az óvoda nevelőtestületének rendelkezésére bocsátotta a Pedagógiai Programot. Az óvoda nevelőtestülete a Pedagógiai Programmal kapcsolatban ellenvetést nem fogalmazott meg.
3. Szakácsné Nagy Zsuzsanna nevelőtestületnek elfogadásra előterjeszti az intézmény módosított Pedagógiai Programját, az „Élet Programot”. Az elfogadás módjának nyílt, kézfeltartásos szavazást javasolja. A szavazás módját a nevelőtestület 11 igen szavazattal elfogadja.
4. Az óvoda vezetője megkérdezi a jelenlevőket, van-e valaki részéről észrevétel, kifogás. Észrevétel, kifogás nem merült fel.
5. Nevelőtestületi határozat:
Száma:

Az óvoda nevelőtestülete

11 igen (100%) szavazattal az intézmény módosított Pedagógiai Programját, az „Élet Programot” elfogadja.

Az óvoda vezetője megköszöni a részvételt és bezárja az értekezletet.

2018. augusztus 31.

Németh Zsófia
Jegyzőkönyv-vezető

Szakácsné Nagy Zsuzsanna
Óvodavezető

Hitelesítő aláírások:

Csátiné Borbás Andrea

Olasz Péterné

Terézvárosi Önkormányzat Szív Óvoda
1063 Budapest, Szív utca 6.
OM: 034348
Iktatószám:

Jelenléti ív

Készült a 2018. augusztus 31. napján megtartott Nevelőtestületi értekezleten. A
Pedagógiai Program elfogadása.

Sorszám	Pedagógus neve	Aláírása
1.	Csátiné Borbás Andrea	
2.	Mészáros Adrienn	
3.	Nágl Kinga	
4.	Oláhné Kiss Hajnalka	
5.	Olasz Péterné	
6.	Podlovics Judit	
7.	Schatzl Ildikó	
8.	Szabados Zsuzsanna	
9.	Szilágyi Nóra Judit	
10.	Tapasztó Ágnes	

Terézvárosi Önkormányzat Szív Óvoda
1063 Budapest, Szív utca 6.
OM: 034348
Iktatószám:

Jegyzőkönyv

Készült: Budapest, 2018. szeptember 19.

Helyszín: Terézvárosi Önkormányzat Szív Óvoda
1063 Budapest, Szív utca 6.

Tárgy: **A Terézvárosi Önkormányzat Szív Óvoda Pedagógiai Programja, az „Élet Program” véleményezése**

Jelen vannak: A Szülői Közösség részéről   Az óvodai csoportok képviselői
Az óvoda vezetője
Jegyzőkönyv-vezető   Szakácsné Nagy Zsuzsanna
Csátiné Borbás Andrea

A Szülői Közösség képviselői az intézmény pedagógiai programjával kapcsolatosan- a Szív Óvoda „Élet Programjának” elfogadásához, magasabb jogszabályban meghatározott kérdések, rendelkezéséhez (a dokumentumok nyilvánosságának biztosítása, az intézmény, tájékoztatási kötelezettségével kapcsolatban) a véleményezési jogát korlátozás nélkül, a jogszabályban meghatározott határidő biztosításával gyakorolta. A Szülők Közössége dokumentummal kapcsolatban ellenvetést nem fogalmazott meg.

Budapest, 2018. szeptember 19.

A Szülői Közösség részéről:

Az intézmény részéről:

_____
Szülői Közösség tagja

_____
Csátiné Borbás Andrea
Jegyzőkönyv-vezető

_____
Szülői Közösség tagja

_____
Szakácsné Nagy Zsuzsanna
Óvodavezető

_____
Szülői Közösség tagja

_____
Szülői Közösség tagja

Hitelesítő aláírás:

_____
Szülői Közösség elnöke

FÜGGELÉK
Boldog Óvoda Program

A program tartalma:

Óvodánk a 2018/2019-es nevelési évben pályázott a Boldog Óvoda címre.

A Jobb Veled a Világ Alapítvány által működtetett Boldogság Intézet nyílt pályázatot hirdetett magyarországi és határon túli nevelési-oktatási intézmények számára „Boldog Óvoda” és „Örökös Boldog Óvoda” cím elnyerésére. „A program kiemelt küldetése, hogy a pozitív pszichológia eredményeire építve adjon ötleteket és módszertani segítséget a boldogságra való képesség fejlesztéséhez az óvodás korosztály számára.”

A Boldogságórák csökkentik a gyerekek szorongását, miközben erősíti önbizalmukat, és kiegyensúlyozottabbá válhatnak.

Óvodánk valamennyi csoportja csatlakozott a programhoz.

Óvodánk pedagógiai céljai, nevelési céljaink, a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladataink összecsengenek a boldogságprogramban megfogalmazott célokkal:

„A Boldogságórák célja nem az, hogy problémamentes életmodellt állítson a fiatalok elé, hanem hogy vezérfonalat adjon az iskolásoknak, hogy könnyebben nézzenek szembe a kihívásokkal, képesek legyenek megbirkózni a problémákkal, valamint a testi-lelki egészségmegtartás tényezőinek tanulmányozására adjon lehetőséget.”

(Boldogságprogram)

Céljaink :

- ♥ Tolerancia: egymás elfogadása, a közösségi lét, szolidaritás.
- ♥ Az önismereten alapuló öntudat, amely egyben a másik ember tisztelete is.
- ♥ A nyitottság, a kíváncsiság, a játék és az öröm jogának biztosítása, a szeretet.
- ♥ A problémamegoldás képességének a fejlesztése,
- ♥ Az egymás iránti segítőkészség, tisztelet, együttérzés élményével gazdagodás a mindennapi gyakorlatban.
- ♥ Minél szélesebb körű önkifejezési lehetőségek biztosítása.
- ♥ Az alapvető erkölcsi értékek megismerése, felismerése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása.
- ♥ A környezet egészére, helyes, pozitív irányú cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítása.
- ♥ Kitartás, céltudatosság és elkötelezettség a célok megvalósításában.

A Boldogságórák:

A teljes Boldogságóra program 10 egymásra épülő témából áll, amelyek fokról fokra ismertetik meg a boldogság különböző összetevőit, feltételeit.

Az egyes témakörök sorrendben:

1. Boldogságfokozó hála
2. Optimizmus gyakorlása
3. Kapcsolatok ápolása
4. Boldogító jócselekedetek
5. Célok kitűzése és elérése
6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömeik élvezete
8. Megbocsátás
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság

Feladataink:

Legalább havi egy órában, tíz hónapon keresztül:

- ♥ A feladatokat gyermek közeli, játékos és legfőképp vidám keretek között alkalmazzuk, melyek a boldogságfokozó gyakorlatokat alkalmazva fejlesztik a kisgyermek pozitív életszemléletét, gondolkodását.
- ♥ A feladatok differenciáltan, korcsoportonként, illetve a gyermekcsoport adott képességeit figyelembe véve kerülnek feldolgozásra.
- ♥ A feladatokat az óvodás gyermek élettani igényeinek megfelelően komplex formában kínáljuk fel. Az egész hónap során, az adott helyzettől vagy igénytől függően a mindennapi tevékenységeinkbe, kezdeményezéseinkbe, mozgásfejlesztésbe beillesztjük a Boldogságóra gyakorlatait, legyen ez ének-zene, környezeti nevelés, mesélés-verselés, vagy akár kézműves tevékenység. Heti rendünk rugalmas, így ez maximálisan megvalósítható.
- ♥ Törekszünk minél több helyszín bevonásával megvalósítani a gyakorlatokat.
- ♥ Vállaljuk, hogy a 2018/2019. nevelési évben mind az öt csoport számára a cím elnyerésével járó Boldogságóra szakmai könyvesomag felhasználásával tartunk Boldogságórát, valamint a Boldogság Intézmény által havonta meghatározott feladatokat honlapukra feltöltjük. Intézményünk saját web-lapján, a csoport és az óvoda közösségi oldalán is kommunikáljuk a program alakulását, eredményességét.